

๙.6
๗๓๗
๘
๒๓๔

การศึกษาเปรียบเทียบนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัว
ที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๑ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร. ๓๘๒๑๖๗๕, ๓๘๑๕๐๘๘

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศรียรรณ มากชู

๖๔๙.๖ ๔ ๑๗๓ ๗

๘๘ ไร่

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กรกฎาคม ๒๕๒๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

Prof. Dr. Anand ประธาน

Assoc. Prof. Dr. Anand กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยผู้วิจัยได้รับคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ที่กรุณาให้คำแนะนำ
และให้หนังสือสำหรับการศึกษาค้นคว้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาเพ็ญ สุวรรณ
ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจและแก้ไขแบบสอบถามสุชนิสัยเด็กวัยก่อนเข้าเรียน และขอขอบคุณ
อาจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง อาจารย์ทวีสิทธิ์ สิทธิกร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำทุกครั้ง
ที่ผู้วิจัยไปปรึกษา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคณะครูโรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก โรงเรียน
สาธิตวิทยาลัยครูพิษณุโลกสงคราม โรงเรียนไทยกุลวิทยา โรงเรียนโรจนวิทยามาลาเบี่ยง
และบิดามารดาเด็กกลุ่มตัวอย่างที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ประการสุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่กรุณา
จัดสรรเงินเพื่อเป็นทุนอุดหนุนในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ศรีวรรณ มากชู

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	— ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	4
	ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	5
	— ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของบิดามารดา	17
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	19
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนบุตรของบิดามารดา	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการทำงานของมารดา	22
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเข้าเรียนของเด็ก	25
	— สมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้	28
3	— วิธีดำเนินการ	30
	ลักษณะประชากร	30
	กลุ่มตัวอย่าง	30
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	30
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	34
	การสร้างแบบสอบถาม	34
	แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเข้าเรียนของบิดามารดา	34
	แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา	37

แบบสอบถามเพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ขียนิสัยของเด็ก

วัยก่อนเข้าเรียน	38
แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
- สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	66
ประชากร	67
กลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	67
วิธีรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	68
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	86

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำแนกเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เรียนในโรงเรียนตามลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู	31
2	จำแนกกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เรียนในโรงเรียนตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู	32
3	จำแนกเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู	33
4	จำแนกกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนตามลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู	33
5	จำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือมารดา	47
6	จำนวนเด็กจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	48
7	จำนวนเด็กจำแนกตามจำนวนบุตรของบิดามารดา	49
8	จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการทำงานของมารดา	49
9	จำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะสภาพการเข้าเรียนและระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	50
10	จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการเข้าเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	51
11	จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการเข้าเรียนและจำนวนบุตรของบิดามารดา	52
12	จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการเข้าเรียนและสภาพการทำงานของมารดา	53
13	เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน	54
14	เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน	54
15	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	55

16	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีคามารคามี่ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน	56
17	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีคามารคามี่ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน	56
18	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีคามารคามี่จำนวนบุตรต่างกัน	57
19	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามจำนวนบุตรของบิดามารดา	58
20	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีมารคามี่สภาพการทำงานต่างกัน	58
21	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน	59
22	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดต่างกัน	60
23	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน	60
24	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารคามี่ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน	61
25	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารคามี่จำนวนบุตรต่างกัน	61
26	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและมารคามี่สภาพการทำงานต่างกัน	62
27	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและมีบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดแตกต่างกัน	62
28	เปรียบเทียบสุนิสาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน	63

29	เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิตามารคามิฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน	63
30	เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิตามารคามิจำนวนบุตรต่างกัน	64
31	เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และมารคามีสภาพการทำงานต่างกัน	64
32	แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิตามารคา	88
33	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	89
34	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	89
35	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	90
36	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิตามารคาให้การ อบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน	90
37	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีคาหรือมารคา ได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน	91
38	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิตามารคามิฐานะ ทางเศรษฐกิจต่างกัน	91
39	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิตามารคา มีจำนวนบุตรต่างกัน	92
40	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มารคามีสภาพ การทำงานต่างกัน	92
41	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียน ต่างกัน	92
42	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และมีบิตามารคาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน	93

43	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และมีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน	93
44	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน	94
45	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน	94
46	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และมารดามีสภาพการทำงานต่างกัน	95
47	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนใน โรงเรียนและมีบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน	95
48	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนใน โรงเรียนและมีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน	95
49	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนใน โรงเรียนและบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน	96
50	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียน และบิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน	96
51	ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนใน โรงเรียนและมารดามีสภาพการทำงานต่างกัน	96

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้ไ้ผลตามความมุ่งหมายนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ปัจจัยที่สำคัญ คือ ทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยมีทรัพยากรด้านการเงินค่อนข้างจำกัด จึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างคนหรือตัวบุคคลให้มีความสามารถได้ในปริมาณที่เพียงพอับความต้องการของประเทศ ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศจึงต้องห้ย้งลึกลงไปที่การพัฒนาตัวบุคคล แต่การที่บุคคลจะมีความรู้ความสามารถไ้โดยงั้นั้น จะต้องมึสุขภาพอนามัยดีเสียก่อน เพราะสุขภาพดีเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทุก ๆ ด้าน หากว่าสุขภาพไม่สมบูรณ์ เจ็บไขไ้ป่วยอยุ่เสมอแล้ว ย่อมไม่สามารถไ้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองไ้เต็มที่หรืออาจไม่พัฒนาเลยก็ไ้ เกี่ยวกับเรื่องนี้ทั้งอดีตและปัจจุบันเห็นพ้องต้องกันว่าการมีสุขภาพดีเป็นสิ่งจำเป็น กล่าวคือ อริสโตเติล และเพลโต (Aristotle and Plato) อ้างจาก สุขชาติ โสมประยูร, อัศสำเนา : 1) ไ้กล่าวว่า "ก่อนที่จะไ้การศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น สมควรที่จะให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน" นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยและรายงานทางวิชาการที่ไ้ผลสอดคล้องกันกับข้อความข้างต้นอีกหลายเรื่อง เช่น

เทอร์แมน (Terman อ้างจาก นอมถึ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ, 2518 : 37) ไ้ศึกษาพบว่า เด็กพวกอัจฉริยะ (Genius) ซึ่งมี I.Q. 140 ขึ้นไป ล้วนเป็นเด็กที่มีสุขภาพทางกายสมบูรณ์ดีกว่าเด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่มีลักษณะสติปัญญาไ้ยกว่า

กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2509 : 20) ไ้สัมภาษณ์ปัญหา นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่สอบตกซ้ำชั้นในปี พ.ศ. 2509 พบว่า ปัญหาทางสุขภาพอนามัยของเด็กเป็นสาเหตุสำคัญอันดับสามที่ทำให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น และต่อมาในปี พ.ศ. 2513 กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2513 : 13) ไ้วิจัยสาเหตุที่เด็กไม่เข้าสอบในโรงเรียนประชาบาลจังหวัดกาญจนบุรีอีกพบว่า ปัญหาเรื่องสุขภาพเป็นสาเหตุสำคัญเรื่องหนึ่ง

ของเด็กที่มีเวลาเรียนพอ แต่ไม่ได้เข้าสอบเนื่องจากเจ็บป่วย ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 24.84

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2520 : 43) ได้วิจัยสภาพโดยทั่วไปของนิสิตมหาวิทยาลัยหรือผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การขาดเรียนของเด็กส่วนมากมีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วยมากกว่า
สาเหตุอื่น ๆ

ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การมีสุขภาพดีเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการที่บุคคลจะพัฒนา
แต่ปัจจุบันประชาชนชาวไทยโดยทั่วไปส่วนใหญ่ต้องประสบกับปัญหาอนามัย (บุญชัน เตชะกัมพูช,
2519 : 9) การเกิดโรคภัยไข้เจ็บและอัตราการตายของพลเมืองอยู่ในระดับที่ไม่น่า
พอใจ จากสถิติของกองสถิติพยากรณ์ชีพ กระทรวงสาธารณสุข (อาจจาก กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2515 : 54) ซึ่งแสดงจำนวนการตายด้วยสาเหตุที่สำคัญตั้งแต่ พ.ศ.

2501 - 2505 และ พ.ศ. 2511 - 2515 (กระทรวงสาธารณสุข, 2515 : 180)
แสดงให้เห็นว่า สาเหตุการตายที่สำคัญ คือ ตายด้วยโรคภัยไข้เจ็บ และอุบัติเหตุที่ป้องกันได้
เป็นต้นว่า โรคท้องร่วง โรคที่เกี่ยวกับทางเดินอาหาร การตายเช่นนี้เป็นการตายด้วย
โรคอันสืบเนื่องมาจากความประมาทและการ "กินอยู่" ที่มีปัญหาเช่นนี้เพราะประชาชน
มีปัญหาใหญ่อยู่สองปัญหา คือ ปัญหาอนามัยส่วนบุคคล และปัญหาอนามัยชุมชน

ปัญหาอนามัยส่วนบุคคลที่มีอยู่มากในขณะนี้ คือ ปัญหาการ "กิน" และการ "อยู่"

ปัญหาการ "กิน" เช่น รับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ ร่างกาย
ได้รับอาหารไม่ใกล้เคียงพอ ไม่สะอาดมีเชื้อโรค อาหารรสจัด อาหารหมักดอง สุก ๆ ดิบ ๆ
ซึ่งทำให้เป็นโรคขาดสารอาหาร และโรคเกี่ยวกับทางเดินอาหาร

ส่วนปัญหาคานการ "อยู่" เช่น มีความเป็นอยู่ไม่ถูกสุขลักษณะ ที่อยู่อาศัยไม่สะอาด
ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีชีวิตอยู่อย่างประมาท ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีผลก่อให้เกิดโรค
แพร่เชื้อโรค และสุขภาพจิตเสื่อม เมื่อแต่ละบุคคลเกิดปัญหาเช่นนี้แล้วก็จะกลายมาเป็น
ปัญหาของชุมชนและของประเทศต่อไป (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2514 : 245)

จากการตระหนักถึงปัญหาคานสุขภาพอนามัยของนักศึกษานักวิชาการ จาก
ผลการวิจัย และจากสถิติดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ปัญหาทางคานสุขภาพอนามัยของคนไทย
เป็นปัญหาที่มีความสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่การที่มนุษย์จะมีสุขภาพ

อนามัยติได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และการปฏิบัติทางด้านสุขภาพ
จนเป็นนิสัยด้วย ในองค์ประกอบทั้งหมดเหล่านี้ องค์ประกอบด้านการปฏิบัติทางสุขภาพเป็น
สิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้ารู้แต่ไม่ทำก็ไม่เกิดผล เกี่ยวกับเรื่องนี้ สมลักษณ์ หิตะศักดิ์
(สมลักษณ์ หิตะศักดิ์, 2503 : 4) ได้กล่าวสนับสนุนว่า อนามัยของคนจะดีเพราะมี
ความรู้อย่างเดียวไม่ได้ แต่อนามัยของร่างกายจะดีได้ เพราะการปฏิบัติที่ทำจนเป็นนิสัย
ประจำตัว ซึ่งเรียกว่า สุขนิสัยนั่นเอง ๕๑๐ ๑. ๑๖ (๖๓)

สำหรับการฝึกสุขนิสัยนั้น ต้องฝึกตั้งแต่วัยเด็กเล็ก ถ้าฝึกเมื่อโตแล้วจะเป็นการ
สายเกินไปในการที่จะให้เด็กปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย และสายเกินไปสำหรับการมีสุขภาพดี
ทั้งที่ สวอร์ เทห์ ฮิวเบอร์ต โอ (สวอร์ เทห์ ฮิวเบอร์ต โอ, 2509 : 374) ได้
กล่าวไว้ว่า "การฝึกหัดนิสัยในระยะทารกและวัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญต่อการก่อรูปลักษณะและ
วิถีชีวิตมากกว่าการฝึกหัดแนะนำในระยะหลัง ๆ ของชีวิต" ซึ่งสอดคล้องกับของเซียร์ส
และคณะ (Sears and others, 1957 : 2 - 4) ที่ว่า "การอบรมเลี้ยงดูเด็กมี
ความสัมพันธ์กับอุปนิสัยใจคอของเด็ก เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคลิกลักษณะของผู้ใหญ่ก็คือ
ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่ผ่านมาในวัยเด็กนั่นเอง"

๓๐๖.๑.๑๖ ในการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กมีสุขนิสัยดีนั้น ผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ บาน หรือ
ครอบครัวเด็ก บานเป็นแหล่งเพาะสุขนิสัยให้กับเด็ก องค์การอนามัยโลกได้ตระหนักถึง
ความสำคัญของบานในค่านี้นี้ จึงให้คำขวัญว่าอนามัยโลกในปี พ.ศ. 2516 ว่า "อนามัย
ดีเริ่มที่บ้าน" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของบานหรือ
ครอบครัวว่านอกจากจะเป็นสถานที่สำหรับอยู่อาศัยแล้วยังเป็นแหล่งเริ่มต้นของกิจกรรม
อนามัยทั้งหลาย (ประเสริฐ รุจิรวงศ์, 2516 : ไม่ปรากฏจำนวนหน้า) นอกจากนี้
จารุณี สงขกุล (จารุณี สงขกุล, 2516 : 31 - 37) ยังได้กล่าวสนับสนุนอีกว่า
บานนอกจากเป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ยังเป็นแหล่งที่จะเพาะให้เกิดสุขนิสัย เป็นแหล่งเริ่มของ
อนามัย พ่อแม่มีอำนาจเหนือชีวิตเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโต การส่งเสริมให้เด็กได้ปฏิบัติ
ในสิ่งที่จะทำให้มีอนามัย ถ้าเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กอย่างถูกต้องจนเป็นนิสัยแล้ว จะทำให้เด็ก
เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอนามัยดีและมีสุขนิสัยที่ดีต่อไปในอนาคตด้วย

ในด้านความสำคัญของครอบครัวที่มีค่านิยมต่าง ๆ นี้ เซียร์สและคณะ (Sears and others, 1957 : 18) ได้กล่าวสนับสนุนเช่นเดียวกัน และให้ข้อสังเกตว่า ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของแต่ละครอบครัวนั้นจะแตกต่างกันไปตามศาสนา วัฒนธรรม ฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษา

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ การที่มนุษย์จะมีความรู้ความสามารถอย่างใด ใดนั้น จะต้องมีความสุขอนามัยเป็นส่วนประกอบพื้นฐาน และการที่จะมีความสุขอนามัยได้ จะต้องมีความสุขที่ลึกซึ้ง สุขนิสัยเป็นสิ่งที่จะต้องปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังและฝึกอบรมมากที่สุด คือ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง สุขนิสัยที่เกิดจากการฝึกอบรมของพ่อแม่ นั้นย่อมแตกต่างกันไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอิทธิพลจากสภาพครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดู การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรมของพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจาก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งที่สามารถชักจูงปัญหาในด้านสุขอนามัย ในอนาคต และเห็นว่าการศึกษารเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนมีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน เพราะจะได้นำผลจากการศึกษาค้นคว้าใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวางแผนเพื่อพัฒนาสุขนิสัยเด็กในวัยนี้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 เด็กที่มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน
- 1.2 เด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน
- 1.3 เด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน

1.4 เด็กที่มีความสามารถมีจำนวนบุตรต่างกัน

1.5 เด็กที่มีความสามารถมีสภาพการทำงานต่างกัน

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกันอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู จำนวนบุตรฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา และสภาพการทำงานของมารดา

4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกันอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู จำนวนบุตรฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา และสภาพการทำงานของมารดา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลที่ได้จากการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อสังคม นักการศึกษา นักวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกฝ่าย คือ ทำให้ทราบถึงสุขนิสัยว่า เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับลักษณะทางครอบครัวในด้านใดบ้าง ทราบถึงลักษณะของสุขนิสัยเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ซึ่งจะนำไปวางแผนเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีขึ้น

2. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อบิดามารดาและผู้ปกครองเด็กได้ ทราบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่ส่งผลทำให้เด็กมีสุขนิสัยดีว่า จะได้นำมาดัดการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้นไว้ปฏิบัติต่อไป และการอบรมเลี้ยงดูแบบใดไม่สมควรแก้ไข จะได้คิดหาทางแก้ไข

3. เป็นประโยชน์ต่อนักวิจัย เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของเด็ก อันจะเป็นพื้นฐานในการวิจัยเรื่องสุขนิสัย และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยก่อนเข้าเรียนอื่น ๆ ต่อไปอีก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำกัดอยู่ภายในขอบเขตของประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่จะศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กวัยก่อนเข้าเรียนอายุ 4 - 6 ขวบ ซึ่งอยู่กับบิดามารดาในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลแล้ว และกลุ่มของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ กลุ่มของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ได้มาโดยการสุ่มจากประชากร จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 เด็กวัยก่อนเข้าเรียน อายุ 4 - 6 ขวบ ที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งเปิดรับเด็กอนุบาล และอยู่กับบิดามารดาในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน

2.2 เด็กวัยก่อนเข้าเรียน อายุ 4 - 6 ขวบ ที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และอยู่กับบิดามารดาในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สภาพครอบครัว และสภาพการเข้าเรียนของเด็ก

ก. สภาพครอบครัวของเด็กแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1) การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ

- การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2) ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา แบ่งเป็น 4 ระดับ

- 0 - ป.4
- สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3
- สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา
- สูงกว่าอนุปริญญาขึ้นไป

3) ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา แบ่งเป็น 3 ระดับ

- ระดับสูงมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,001 - 120,000 บาท
- ระดับกลางมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 20,001 - 50,000 บาท
- ระดับต่ำมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 8,000 - 20,000 บาท

4) จำนวนบุตรของบิดามารดา แบ่งเป็น 3 ประเภท

- บิดามารดาที่มีบุตร 1 - 2 คน
- บิดามารดาที่มีบุตร 3 - 4 คน
- บิดามารดาที่มีบุตร 5 คนขึ้นไป

5) สภาพการทำงานของมารดาแบ่งเป็น 2 ลักษณะ

- มารดาที่ทำงานอยู่กับบ้าน
- มารดาที่ทำงานนอกบ้าน

ข. สภาพการเข้าเรียนของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนมี 2 แบบ

- 1) เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน
- 2) เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม คือ สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน 6 ด้าน

ก. การรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม สิ่งของ

เครื่องใช้

ข. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้

ค. การรักษาความปลอดภัยจากอันตรายหรืออุบัติเหตุ

ง. การรับประทานอาหาร

จ. การป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ

ฉ. การออกกำลังกายและการพักผ่อน

ค่านิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน หมายถึง ความแตกต่างกันของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ในด้าน

- 1.1 การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
- 1.2 ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา
- 1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา
- 1.4 จำนวนบุตรของบิดามารดา
- 1.5 สภาพการทำงานของมารดา

2. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่แสดงออกต่อลูกในการเลี้ยงดู สอน และอบรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่แสดงต่อลูก โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ ชอบตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมาให้ลูกปฏิบัติตาม โดยที่ลูกไม่รู้เหตุผลว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น ชอบบังคับให้ลูกทำตามกฎเกณฑ์ของตนโดยเคร่งครัด ไม่ยอมให้ลูกแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ไม่ยอมรับฟังเหตุผลใด ๆ ของลูก ลงโทษลูกโดยลูกไม่รู้สาเหตุในการถูกทำโทษ

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่แสดงออกต่อลูก โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ ไม่ให้คำแนะนำแก่เด็กในเรื่องต่าง ๆ ขาดการเอาใจใส่ หดหู่ ปล่อยให้ลูกจัดการกับตัวเอง เช่น ในเรื่องการแต่งกาย ความเป็นอยู่ ลงโทษเด็กตามอารมณ์ ไม่มีการวางกฎเกณฑ์อะไรให้ลูกปฏิบัติ เมื่อลูกซักถามในเรื่องต่าง ๆ บิดามารดาไม่สนใจจะอธิบายให้ลูกหายข้องใจ ไม่ให้ความอบอุ่นใจเท่าที่ควร ปล่อยให้ลูกทำอะไรต่าง ๆ ตามใจชอบ

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่แสดงออกต่อลูก โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ แสดงความรักใคร่ห่วงใย ให้ความสนทนมนส่งเสริมให้ลูกแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ เช่น การแสดงความคิดเห็น ยินดีรับฟังความคิดเห็นของลูก ให้ลูกรับผิดชอบในเรื่องส่วนตัว ถ้าลูกไม่ทำตามคำแนะนำ จะอธิบายเหตุผลว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น ถ้าจะมีการลงโทษก็อธิบายให้ลูกทราบความผิดก่อน

การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ วัดด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่บิดาหรือมารดาได้รับ โดยถือเอาคนที่ได้รับการศึกษาสูงสุด

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อปีของบิดามารดา รวมกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยถือเอารายได้เฉลี่ยของบิดามารดาเด็กกลุ่มตัวอย่าง เป็นเกณฑ์ในการแบ่งดังนี้ คือ

4.1 ระดับสูง คือ รายได้ที่อยู่สูงกว่าช่วงเฉลี่ยปานกลางของรายได้ของบิดามารดาเด็กกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ระดับกลาง คือ รายได้ที่อยู่ในช่วงเฉลี่ยปานกลางของรายได้ของบิดามารดาเด็กกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ระดับต่ำ คือ รายได้ที่อยู่ในช่วงต่ำกว่าช่วงเฉลี่ยปานกลางของรายได้ของบิดามารดาเด็กกลุ่มตัวอย่าง

5. จำนวนบุตรของบิดามารดา หมายถึง จำนวนลูกทั้งหมดที่เป็นพี่น้องกับเด็ก อาจเป็นพี่น้องรวมบิดามารดาเดียวกัน หรือมีบิดามารดาเดียวกันเพียงคนเดียว ในกรณีหลังนี้ นับลูกที่เกิดจากบิดาหรือมารดาคนที่เด็กอยู่ด้วยเท่านั้น

6. สภาพการทำงานของมารดา หมายถึง สภาพการทำงานที่มารดาประกอบในการทำมาหาเลี้ยงชีพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

6.1 มารดาที่ออกทำงานนอกบ้าน โดยถือรายได้เฉลี่ยว่าใน 1 สัปดาห์ออกทำงานนอกบ้านไม่ต่ำกว่า 5 วัน วันละ 7 ชั่วโมง หรือคิดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

6.2 มารดาที่ทำงานอยู่กับบ้าน เป็นมารดาที่ทำงานอยู่กับบ้านตลอดวัน หรือถ้าออกทำงานนอกบ้าน ถือรายได้เฉลี่ยว่าใน 1 สัปดาห์ทำงานนอกบ้านต่ำกว่า 5 วัน วันละ 7 ชั่วโมง หรือคิดเฉลี่ยต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

7. เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนแล้ว หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 6 ขวบบริบูรณ์ โดยนับถึงเดือนธันวาคม 2520 และเป็นเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดรับเด็กอนุบาลอย่างช้าตั้งแต่ภาคต้นปีการศึกษา 2520

๘. เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียน หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 6 ขวบบริบูรณ์ โดยนับถึงเดือนธันวาคม 2520 ซึ่งเป็นเด็กที่ยังไม่เคยเข้าเรียนในโรงเรียน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูอยู่กับบ้านเท่านั้น

๙. สุขนิสัย หมายถึง สิ่งที่มีบุคคลกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความเคยชินและก่อให้เกิดสุขภาพดี ซึ่งครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๙.๑ การรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้
- ๙.๒ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้
- ๙.๓ การรักษาความปลอดภัยจากอันตรายหรืออุบัติเหตุ
- ๙.๔ การป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ
- ๙.๕ การรับประทานอาหาร
- ๙.๖ การออกกำลังกายและการพักผ่อน

บทที่ 2

ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม เมื่อเริ่มปฏิสนธิ บุคคลจะได้รับลักษณะทางพันธุกรรม เช่น ลักษณะทางสรีระ และลักษณะทางสติปัญญาจากบิดามารดา ลักษณะทางพันธุกรรมของมนุษย์นี้จะอยู่ภายใต้อำนาจบังคับของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เมื่อคลอดจากครรภ์มารดาแล้ว ดังนั้น จะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน เป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งที่ทำให้พัฒนาการของคนต่างกันไป

คุณลักษณะที่ได้จากพันธุกรรม ส่วนใหญ่เป็นคุณลักษณะทางกาย ทางโครงสร้าง และความสามารถทางปัญญา แต่ลักษณะนิสัยเป็นคุณลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และพันธุกรรมน้อยที่สุด (กรมการฝึกหัดครู, 2512 : 140 - 148)

จึงเห็นได้ว่าพัฒนาการทางค่านิสัยของเด็กขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมมากกว่าพันธุกรรม นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะด้วย ทั้งนี้ เพราะการให้เด็กฝึกหัดกระทำในสิ่งที่เกินกว่าวัยและวุฒิภาวะจะก่อให้เกิดอันตราย เด็กในวัยที่ผู้วิจัยเลือกศึกษานี้ เป็นวัย 4-6 ขวบ ซึ่งมีหลักฐานทางจิตวิทยา กล่าวว่า เด็กวัยนี้สามารถปฏิบัติกิจวัตรนิสัยง่าย ๆ ได้ เช่น การขับถ่าย การล้างหน้า การแปรงฟัน หวีผม แต่งตัว รักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ และการรักษาตัวให้พ้นจากอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ (ศรีสวัสดิ์ชลวิสุทธิ, 2505 : 30) นอกจากนี้ ยังสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามวัฒนธรรมง่าย ๆ ของสังคม เชื่อฟังผู้ใหญ่ในบ้าน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และปฏิบัติตามคำสั่งต่าง ๆ ได้ดี (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2518 : 148) เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้พฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง และเริ่มมีความรับผิดชอบดีขึ้น เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการพิเศษในด้านการเล่นแบบกระสวนแห่งพฤติกรรมสำหรับเด็กอย่าง การเตรียมความพร้อมทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม ปัญญา และการฝึกกิจกรรมประจำวัน ง่าย ๆ (สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2518 : 147)

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเด็กอายุ 4 - 6 ขวบ ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษานี้สามารถปฏิบัติกิจวัตรนิสัยง่าย ๆ ได้ และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขนิสัยมากที่สุด

คือ ครอบครัวเด็ก สภาพครอบครัวของเด็กที่แตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตรของบิดามารดา สภาพการทำงานของมารดา ตลอดจน สภาพการเข้าเรียนของเด็ก อาจจะส่งผลให้สุขนิสัยเด็กวัยก่อนเข้าเรียนแตกต่างกัน ซึ่งอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้มีทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยหลายเรื่องได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

✓ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

นักจิตวิทยาได้เน้นถึงความสำคัญของประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการให้การอบรมเลี้ยงดูว่ามีผลต่อบุคลิกลักษณะต่าง ๆ การช่วยให้เด็กพัฒนานิสัยจนสามารถรู้จักบังคับตนเองได้เป็นสิ่งสำคัญที่ควรเอาใจใส่ พรอยด์ ได้เน้นถึงความสำคัญของการปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด และได้ตั้งทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ขึ้น โดยกล่าวว่า ในช่วง 1 - 5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาบุคลิกภาพ เมื่อชีวิตผ่านพ้นวัยทารกมา บุคลิกภาพของคนได้พัฒนาขึ้นพื้นฐานและโครงสร้างเรียบร้อยแล้ว การอบรมเลี้ยงดูเด็กและการกระทำตัวอย่างแก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเด็ก ๆ จะเรียนแบบบิดามารดา และผู้ที่อยู่ใกล้ชิด (Freud, 1945 : 26 - 29)

งานวิจัยที่สนับสนุนความคิดเห็นของพรอยด์ คือ งานวิจัยของโกลด์ฟาร์บ (Goldfarb อ้างจาก Mussen, 1963 : 69 - 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กกำพร้า 2 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง เด็กกลุ่มแรกเลี้ยงดูอยู่ในบ้านและได้รับความรักความเอาใจใส่เช่นเดียวกับเด็กทั่ว ๆ ไป ส่วนกลุ่มทดลอง เด็กถูกทิ้งให้อยู่ในสถานเลี้ยงเด็ก ซึ่งขาดความรัก ความอบอุ่น และความเอาใจใส่จากแม่ เป็นระยะเวลา 3 ปี ต่อจากนั้นจึงนำเข้ามาเลี้ยงในบ้านเช่นเดียวกับเด็กในกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาของโกลด์ฟาร์บพบว่า เมื่อเด็กทั้งสองกลุ่มโตขึ้นจนมีระดับอายุ 12 ปี จะมีความแตกต่างกันทางพัฒนาการด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ เด็กที่ขาดความรัก ความอบอุ่นจะมีบุคลิกภาพเป็นคนก้าวร้าว ขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ ปรับตัวได้ไม่ดี ไม่เป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งพาผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา

อีริกสัน (Erikson อ้างจาก Dinkmeyer, 1965 : 149 - 151) เป็นนักจิตวิทยาอีกคนหนึ่งที่น่าสนใจพัฒนาการทางบุคลิกภาพของมนุษย์ อีริกสัน กล่าวว่า การพัฒนาการทางบุคลิกภาพเกิดจากการปรับตัวในลักษณะทางบวกตามวัยต่าง ๆ ของบุคคล ในวัยทารกบุคคลมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติ หากได้รับการตอบสนองและดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากบิดามารดา ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความมั่นใจและไว้วางใจบุคคลอื่น แต่หากบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการตามธรรมชาติ ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จะก่อให้เกิดความไม่มั่นใจ ไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น ในวัยที่เริ่มฝึกหัดขับถ่าย หากการฝึกหัดเป็นไปด้วยดี และได้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ ย่อมก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตน ในวัยเด็กตอนต้นหากได้ออกกำลังได้รู้จักฝึกทักษะในการใช้มือและกล้ามเนื้อต่าง ๆ ได้ดีแล้วในสิ่งที่ตนอยากดูอยากเห็น ย่อมจะช่วยให้บุคคลเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นอิสระ เมื่อเริ่มเข้าโรงเรียนหากได้ทำงานในสิ่งที่ตนต้องการ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกถึงอำนาจในการควบคุมตนเองต่อการทำสิ่งที่ตนปรารถนา ในวัยรุ่นซึ่งต้องการความเป็นตัวของตัวเอง รับผิดชอบเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลได้รู้จักว่าตนคือใคร รู้จักประมาณตน วางตนได้เหมาะสมกับฐานะ อันจะช่วยให้ในวัยต่อไปสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย ในวัยชราจะมีความภาคภูมิใจในวัยก่อน ๆ ของตน ดังนั้น การพัฒนาการที่ดีมาตั้งแต่ต้น ย่อมทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพดี แต่หากการพัฒนาล้มเหลวในวัยหนึ่งวัยใด ย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพในลักษณะทางลบ ซึ่งทำให้การพัฒนาทางบุคลิกภาพในวัยต่อไป เป็นไปในลักษณะลบด้วย อันมีผลให้บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพที่ไม่น่าพึงใจ

จากทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์ ของอีริกสัน และจากผลงานวิจัยของโกลด์ฟาร์บสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กเป็นอย่างยิ่ง ชีวิตของเด็กวัยนี้จะอยู่กับครอบครัวเกือบตลอดเวลา ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาที่ต่างกัน อาจส่งผลต่อลักษณะนิสัยเด็กให้แตกต่างกันไปด้วย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กนี้ เสนอ อินทรสุขศรี (เสนอ อินทรสุขศรี, 2511 : 47) ได้กล่าวถึงหลักในการอบรมเลี้ยงดูไว้ตอนหนึ่งว่า การเคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาจะทำให้เด็กเกิดอารมณ์กระวนกระวายตนตนอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่

ชอบอมมือ กัดเล็บ หรือถ่ายปัสสาวะรดที่นอนนั้น มักมีสาเหตุมาจากอารมณ์ที่ผิดปกติของเด็ก ส่วนการปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ใดก็ตามอำเภอใจ โดยไม่สนใจว่าจะสมควรหรือไม่ จะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าที่ตนทำถูกหรือผิด ในที่สุดเด็กพวกนี้จะมี อารมณ์รุนแรง โกรธง่าย ส่วนการดูแลเอาใจใส่เด็กจนเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าทำสิ่งใด คอยพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอ คำกล่าวนี้สอดคล้องกับของ สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, ม.ป.ป. : 154) ซึ่งกล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาบางคนจะรักลูกมากเกินไป ตามใจลูกทุกอย่าง ไม่กล้าบังคับลูก บางคนก็พยายามกดขี่ลูกโดยใช้อำนาจมากเกินไป ไม่ยอมให้เด็กแสดงความคิดเห็นขัดแย้งความคิดของบิดามารดาสองพวกนี้เป็นความคิดที่ผิด ทั้งนี้ เพราะการใช้ระเบียบวินัยที่ตึงเกินไปหรือหย่อนเกินไปเป็นสิ่งไม่ดี ทางที่ดีควรเดินสายกลาง คือ รู้จักตึงในบางเวลา และหย่อนในบางเวลาที่ควรหย่อน จึงจะทำให้เด็กสามารถบังคับตนเองได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ยัง พิทยาคม (ยัง พิทยาคม, 2508 : 60 - 63) ได้กล่าวถึงปัญหาในการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการฝึกสุนิสัยด้านการรับประทานอาหารว่า เด็กที่มีปัญหาในการรับประทานอาหาร เช่น รับประทานอาหารยาก หรือไม่คอยรับประทานอาหาร ปกติแล้วมีสาเหตุมาจากหลายด้าน เช่น ถูกบังคับให้ล้างมือล้างชาม ก่อนรับประทานอาหารและวิธีการบังคับทำด้วยความเข้มงวด เมื่อเด็กรู้สึกตัวว่าถูกบังคับ จะก่อให้เกิดความรู้สึกเครียด จึงทำให้เกิดปัญหา แต่ในทางตรงข้าม การตามใจเด็ก ในด้านนี้มากเกินไปจะทำให้เด็กเป็นคนทำอะไรตามใจชอบ

คำกล่าวเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูข้างต้นชี้ให้เห็นว่า วิธีการอบรมเด็กที่เหมาะสม คือ เดินสายกลาง ไม่เข้มงวดเกินไปหรือปล่อยเกินไป การใช้ระเบียบวินัย หรือการทำโทษ ต้องทำด้วยความเหตุผล และด้วยความรักกับเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ คือ แบบประชาธิปไตยนั่นเอง

สำหรับเอกสารในต่างประเทศที่กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดู เช่น ของมูสเซนและคนอื่น ๆ (Mussen and others, 1969 : 627) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกกับนิคชอบ และการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งคุณลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับสุนิสัย เพราะเป็นรากฐานของสุนิสัย มูสเซนได้ให้หลักไว้ว่า ความรู้สึกกับนิคชอบและการเป็นตัวของตัวเอง

ตัวเองของเด็กขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูของบิดามารดา กล่าวคือ บิดามารดาที่เสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ให้ลูกมากขึ้นตามอายุ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังให้ความสำคัญรับผิดชอบเกี่ยวกับการตัดสินใจของลูกอยู่บ้าง และปกครองลูกด้วยเหตุผล บิดามารดาในลักษณะนี้ จะสามารถปลูกฝังทั้งในด้านความรับผิดชอบ และการพึ่งตนเองให้บังเกิดขึ้นกับตัวลูกได้สำเร็จงดงาม ส่วนบิดามารดาที่ใช้อำนาจสิทธิขาด (Authoritarian Parents) ปกครองลูกโดยวิธีทามปราม ไม่เปิดโอกาสให้ลูกรู้จักพึ่งตนเอง ไม่ให้อิสระเสรีในตัวเอง กับบิดามารดาอีกกลุ่มหนึ่งที่ปล่อยลูกตามสบาย (Laissez-Faire Parents) ยอมตามลูกทุกอย่าง บิดามารดาสองประเภทหลังนี้ จะไม่สามารถปลูกฝังให้ลูกมีความรับผิดชอบ และเป็นตัวของตัวเองได้เลย

เจอร์ซิล (Jersild, 1960 : 89 - 92) ได้ให้หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้พอสรุปได้ว่า การใช้ระเบียบวินัยในการปกครองเด็ก บิดามารดาต้องมีการผ่อนผันและการเข้มงวดกวัดขั้นให้สมดุลย์กัน มิใช่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่งและการใช้ระเบียบวินัยต้องให้เสมอภาคกันไม่ลำเอียงกับคนใดคนหนึ่ง ในการใช้วินัยและทำโทษก็ต้องมีเหตุผล

จะเห็นว่าหลักในการอบรมเลี้ยงดูของมุสเซนและเจอร์ซิล สอดคล้องกันกับเอกสารการอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทย ซึ่งสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

นอกจากนี้ ยังมีผลงานวิจัยในต่างประเทศที่สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกวินัยที่มีต่อความรู้สึกรับผิดชอบในตัวเด็ก ซึ่งเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับสุขนิสัยมาก เพราะการมีวินัยและการมีความรู้สึกรับผิดชอบเป็นรากฐานของการสร้างสุขนิสัย เช่น

เพก (Peck, 1958 : 347 - 350) ได้ศึกษาผลของการฝึกวินัยที่มีต่อการพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบในตัวเด็ก พบว่า ความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างบิดามารดา กับลูก การให้ความรักของบิดามารดา การฝึกวินัยอย่างสม่ำเสมอ การให้เหตุผล คงเส้นคงวา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบสูง

เรกเก (Redke, 1964 : 396) ศึกษาพบว่า ลูกจากครอบครัวที่บิดามารดายอมรับ จะมีความรับผิดชอบสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง และไว้วางใจตนเอง

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูอีก เช่น

แอนดริย์ (Andry, 1960 : 32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในบ้านของเด็กที่กระตือรือร้น และไม่กระตือรือร้น โดยใช้วิธีสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ๆ ละ 80 คน พบว่า เด็กที่กระตือรือร้นส่วนมากมีบิดามารดาเป็นคนเจ้าอารมณ์ และเข้มงวดในกฎเกณฑ์มากเกินไป

มิลเลอร์ (Miller อ้างจาก Buss, 1963) ได้ศึกษาพบว่า มารดาที่ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เข้มงวดกับลูกเพิ่มขึ้นเท่าไร ลูกจะเกิดความหงุดหงิดคับแค้นใจมากขึ้นเท่านั้น และลดความคับข้องใจมีมากเท่าไร เด็กจะยิ่งมีความก้าวร้าวมากขึ้นเท่านั้น

ฟลิอิกเกล (Fliigel อ้างจาก Herlock, 1964 : 650) ได้ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่เข้มงวด และระมัดระวังเด็กมากเกินไป จะทำให้เด็กเป็นคนถือรั้น

ปีเตอร์สันและคนอื่น ๆ (อ้างจาก Breckenridge, 1966 : 142) ได้ศึกษาเด็กอนุบาลพบว่า บิดามารดาของเด็กที่เข้มงวดกวัดขัน เหยยเมย และมีทัศนคติก้าวร้าว มีส่วนสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดปัญหามุคลิกภาพแก่เด็ก และยังทำให้เด็กกลายเป็นคนหลัทธิความจริงอีกด้วย

แดนซีเกอร์ (Danziger, 1971 : 60) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ควบคุมพฤติกรรมหรือจำกัดให้เด็กทำแต่ในสิ่งที่บิดามารดาต้องการ เป็นลักษณะที่เข้มงวดกวัดขันกับเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความขัดข้องใจในการปฏิบัติตาม และทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง

จะเห็นว่า ผลงานวิจัยของ แอนดริย์ มิลเลอร์ ฟลิอิกเกล ปีเตอร์สัน และแดนซีเกอร์ กล่าวสอดคล้องกันว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวัดขันจะทำให้เด็กมีบุคลิกภาพไปในทางไม่ดี

แต่อย่างไรก็ดี ได้มีผลงานวิจัยที่ได้ผลไม่สอดคล้องกันกับงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว นั่นคือ งานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงผลในทางบวกของการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวัดขันซึ่งช่วยพัฒนาบุคลิกภาพในบางด้านของเด็ก เช่น

บาลวิน (Balwin, 1948 : 129 - 136) ได้ทำการศึกษาเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบต่าง ๆ โดยให้ครูทำการสังเกตจัดอันดับคุณภาพ

พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ปรากฏว่า เด็กที่มาจากครอบครัวแบบประชาธิปไตยมักเป็นเด็ก
 สุขุม กว้างขวาง แต่มีส่วนที่ไม่ดีซลาด มีแผนในการดำเนินงาน อยากรู้ อยากเห็น ส่วนเด็ก
 ที่มาจากครอบครัวที่มีความเคารพปกครองแบบเข้มงวด เด็ดขาด มักอยู่เงียบ ๆ เป็นคน
 เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าวต่อเพื่อน

ไซมอน (Simon อ้างจาก Monroe, 1962 : 185) ได้ทำการศึกษา
 บิตามารดาที่ชอบใช้อำนาจกับบุตร พบว่า ทำให้บุตรเป็นคนอยู่ในระเบียบแบบแผน หัวอ่อน
 เป็นคนมีความเชื่อฟังสูง ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี แต่มีส่วนเสียที่ว่า ขาดความคิดริเริ่มและ
 ขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ

จากทฤษฎีเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดู
 แบบประชาธิปไตย กับแบบเข้มงวดกดขี่ส่งผลต่อบุคลิกภาพเด็กในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน
 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะพัฒนาบุคลิกภาพผู้เด็กในบางด้าน ส่วนแบบเข้มงวด
 กดขี่ส่วนใหญ่จะไม่พัฒนาบุคลิกภาพ นอกจากบุคลิกภาพในบางด้านเท่านั้นที่พัฒนา ส่วน
 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้น ไม่ส่งผลในทางที่ดีเลย ดังนั้น ในด้านสุขนิสัย
 ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาต่างกัน ผู้วิจัยจึงไม่อาจ
 คาดได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใดจะส่งผลต่อการพัฒนาสุขนิสัยเด็ก แต่มีความคิดเห็นว่า
 สุขนิสัยของเด็กคงจะแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของบิดามารดา

นัสมฤติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ (นัสมฤติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ, 2518 :
 73) กล่าวว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาคือ ย่อมมีความรู้และความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู
 และแนะนำแก่บุตรได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย เช่น รู้จักการจัดอาหารให้ลูกตาม
 หลักโภชนาการ แบ่งเวลาให้ลูกควยความอบอุ่นและความสุขใจ ดูแลรักษาสุขภาพอนามัย
 ของเด็ก รักษาพยาบาลเด็กยามเจ็บป่วย อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทสังคม วัฒนธรรม
 ศิลธรรม ระเบียบต่าง ๆ และการแนะนำในการปรับตัวให้เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้
 ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาการให้แก่เด็ก กล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มี
 ผู้ปกครองได้รับการศึกษาสูงได้เปรียบกว่าเด็กที่มีผู้ปกครองได้รับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ

คำสรุปรายงานตอนหนึ่งของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2517 : 39) ซึ่งกล่าวถึง เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองในชนบทมักไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงกว่าชั้นประถม จึงทำให้มีโอกาสดูแลความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงเด็กมีสอนในระดับที่สูงกว่าประถมศึกษา คนเหล่านี้จึงมักได้รับความแนะนำและบอกเล่าจากมารดา ญาติผู้ใหญ่ ส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ซึ่งเป็นประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้นมากกว่าความถูกต้องทางการแพทย์สมัยใหม่ คำห้ามบางอย่าง นอกจากไม่เกิดประโยชน์แล้ว อาจให้โทษ เช่น ห้ามสตรีมีครรภ์รับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เพราะกลัวคลอดยาก เป็นต้น ถ้าหากเป็นอย่างนี้แล้ว การสอนสุขนิสัยให้เด็กก็อาจผิดพลาด

ในด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี (วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี, 2514 : 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้โภชนาการขั้นพื้นฐานของมารดาในอำเภอสงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาดีกว่า มีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้สามารถตอบความหมายของคำว่า อาหารคืออะไร ได้ถูกมากกว่าผู้ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้แสดงว่าผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการทั่ว ๆ ไปพอสมควร และถ้าได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ย่อมเป็นการแน่ใจว่า ความรู้โภชนาการต้องเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ ฮีเซลโทน์ (Heseltine, 1962 : 7) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการได้รับการศึกษากับปัญหาในการบริโภคไว้ว่า สาเหตุที่เด็กส่วนใหญ่เกิดปัญหาในการบริโภคอาหารไม่ถูกต้องจนเกิดภาวะขาดโภชนาการนั้น เพราะผู้เลี้ยงดูขาดการศึกษาที่จะได้รับความรู้ในเรื่องโภชนาการ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2517 : 173) ได้วิจัยเรื่องสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วยและการตาย พบว่า การขาดอนามัยศึกษาเป็นสาเหตุสำคัญของการตายและการเจ็บป่วยของประชาชนที่มีความยากจนและการศึกษาน้อย เพราะคนเหล่านั้นไม่เข้าใจว่า

การป้องกันดีกว่าการแก้ และไม่รู้ว่าโรคหรือการตายบางอย่างสามารถหลีกเลี่ยงได้ ถ้าหากผู้ป่วยได้ทราบถึงวิธีการรักษาสุขภาพที่ถูกต้อง

เรย์ และอากูเอร์รี (Wray and Aguirre, 1960 : 88) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยก่อนเรียนในแคนดัลลาเรีย (Candelaria) ประเทศโคลัมเบียเป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีน พบว่า เด็กที่มารดาอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ เป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีนมากกว่าเด็กที่มารดาอ่านออกเขียนได้

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ปกครองที่สัมพันธ์กับเด็กในต่าง ๆ ข้างต้น ล้วนสนับสนุนให้เห็นว่า ผู้ปกครองหรือบิดามารดาเด็กที่ได้รับการศึกษาสูงกว่า มีแนวโน้มที่จะทำให้เด็กได้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า แต่อย่างไรก็ดี ยังมีผลงานวิจัยของ สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี (สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี, 2519 : 65) ซึ่งได้ศึกษาบริโกลนีสัยของเด็กวัยก่อนเรียนที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า บริโกลนีสัยของเด็กวัยก่อนเรียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษาของมารดา

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า สุนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน อาจจะแตกต่างกัน

๗. ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

กานดา ณ ถลาง (กานดา ณ ถลาง, 2511 : 19) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของเด็กไว้ค่อนข้างว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมอีกสิ่งหนึ่งของเด็กตั้งแต่เกิด มารดาที่มีฐานะทางการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะเตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นไว้ให้กับลูกได้ดีกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเงินไม่ดี ซึ่งแม่จะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การเตรียมเท่ากันแต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะทำได้สมใจ ทั้งนี้ ย่อมรวมไปถึงสภาพของเคหสถานที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัย ที่ฐานะทางเศรษฐกิจจะอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นการเตรียมไว้ให้แกเด็กที่เกิดมาอยู่ในสภาพนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงอาจช่วยส่งเสริมเด็กได้

นอมฤติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ (นอมฤติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ, 2518 :

69) กล่าวถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio - economic Status) ที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กมีความสำคัญต่อพัฒนาการเด็ก คือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี รายได้สูง ย่อมจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ในการเล่น และการมีชีวิตอยู่ได้เพียงพอ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางกาย ทางสมองได้อย่างดี

รุ่งเรือง บุญโอรส (รุ่งเรือง บุญโอรส, ม.ป.ป.:146) กล่าวว่า หากครอบครัวมีภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือมีความยากจนมาก จะทำให้มีผลเสียต่อการปฏิบัติภาระกิจด้านการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษากับบุตร ทั้งนี้ เพราะผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, ม.ป.ป. : 171) กล่าวถึงปัญหาค่านิสัยเด็กไว้ตอนหนึ่งว่า เด็กที่มีนิสัยสกปรก สวมเสื้อผ้าขาด มีผมยุ่งเหยิง เล็บมือดำ มีกลิ่นตัวเหม็นสาบ กินอาหารมอมแมม ไม่ชอบอาบน้ำ ขาดการเอาใจใส่ตัวเอง มักเป็นเด็กที่มีปัญหาค่านิสัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ครอบครัวมีฐานะยากจน บ้านสกปรก ความเป็นอยู่ภายในบ้านไม่เรียบร้อย
2. เด็กถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่
3. ทางบ้านไม่มีอุปกรณ์ที่จะทำความสะอาด เช่น ไม่มีน้ำอาบ ไม่มีสบู่ฟอกตัว
4. พ่อแม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูก เพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้านและอื่น ๆ

จากคำกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่า เด็กที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า ย่อมได้เปรียบกว่า ทั้งในด้านที่พ่อแม่ไม่มีความบีบคั้นทางเศรษฐกิจทำให้ต้องยุ่งกับการทำมาหากิน จนไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก และในด้านที่จะซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคให้บุตรของตนเองก็ย่อมทำได้ดีกว่าด้วย แต่มากาเรีต ธิเบิล (อาจจาก จำเนียร คันธเสวี, 2511 : 166) ได้ทำการศึกษาแล้วสรุปว่า ถึงแม้ครอบครัวจะยากจน แต่สามารถเลี้ยงดูเอาใจใส่ทารกอย่างดีแล้ว จะทำให้จิตใจของเด็กสมบูรณ์ดีกว่าในครอบครัวที่ร่ำรวยแต่ขาดการเอาใจใส่จากมารดาหรือเลี้ยงโดยพี่เลี้ยง

จากการศึกษาของมากาเร็ต วิกเบิล นั้น ผลการศึกษาขัดแย้งกับข้อความข้างต้น แต่ทั้งนี้ก็มีเหตุผลที่น่าเห็นคล้อยตาม สำหรับในคานส์นิตยนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีนิสัยต่างกัน

จำนวนบุตรของบิดามารดา

เกษร สนิทวงศ์ (เกษร สนิทวงศ์ อ้างจาก สุวรรณี วิโรจน์สายลี, 2519 : 17) ได้กล่าวถึงเรื่องประชากรในประเทศไทย ครั้งที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2515 ในหัวข้อ "การอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัว" ว่าครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมาก ๆ มีผลกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่อยู่ในระดับหาเช้ากินค่ำและคอยการศึกษา จากผลการวิจัยการอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่า ในครอบครัวขนาดเล็กที่มีลูกห่างกัน พ่อแม่จะเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตรได้มาก) โดยมุ่งพัฒนาการเด็กให้สูงสุด กล่าวนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่สี่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2519 : 55) ซึ่งกล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย เด็กที่มีปัญหาเช่นนี้ส่วนมากเป็นเด็กในแหล่งสลัมและเด็กในชนบทที่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กเล็กในประเทศไทย ของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2516 : 213) ซึ่งให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการบริการอนามัยแม่และเด็กไว้ตอนหนึ่งว่า ครอบครัวชนบทและครอบครัวยากจนในเมือง ยังคงมีขนาดครอบครัวใหญ่ ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพอนามัย ตลอดจนสวัสดิภาพของมารดาและทารก

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนจากครอบครัวที่บิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน มีนิสัยต่างกัน

สภาพการทำงานของมารดา

ตามปกติแต่เดิมมาผู้ที่ เป็นบิดาจะเป็นคนออกไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ส่วน ผู้เป็นมารดามีหน้าที่ดูแลลูก ๆ อยู่กับบ้าน แต่ปัจจุบันมารดาต้องออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะภาวะเศรษฐกิจจืดจาง ทำให้ผู้เป็นภรรยาต้องรับผิดชอบหน้าที่สำคัญถึง 2 ด้าน ควบคู่กัน คือ หน้าที่ช่วยครอบครัวหารายได้ ดูแลลูก ๆ ดูแลสามี และยังคงดูแลบ้านอีกควบ การออกไปทำงานของผู้เป็นแม่นั้น ผน แสงสิงแก้ว (ผน แสงสิงแก้ว, 2510 : 6) กล่าวว่า เด็กจะมีปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแม่ ลูกที่ไม่มีแม่เลี้ยงเองจะเป็นคนเหงา หงุดหงิด ขุนเฉียว เบื่อโลก อารมณ์ไม่แจ่มใส และแยกตนเอง

ส่วน ปุ้ย โรจนะบุรานนท์ (ปุ้ย โรจนะบุรานนท์, 2519 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงอาการของเด็กคนหนึ่งซึ่งยอมลงทุกวัน ๆ ทั้ง ๆ ที่แม่ให้รับประทานอาหารที่ดี ที่สุด เมื่อแม่พาออกไปพบแพทย์ แพทย์ได้ลงความเห็นว่าเป็นโรคที่ไม่ได้เจ็บป่วย เพราะเป็นโรค ขาดอาหาร แต่ป่วยเพราะเป็นโรคขาดรัก ทั้งนี้ เพราะแม่ของเด็กต้องออกทำงานตั้งแต่ เช้า กว่าที่จะกลับก็เกือบมืดค่ำ จึงไม่มีเวลาเล่นกับลูก แสดงความรักกับลูก เวลากลางวัน เด็กต้องอยู่กับลูกจ้างที่เป็นคนหงุดหงิด ไม่รักเด็ก เมื่อแม่ไม่อยู่คนเดียวจะไม่ค่อยดูแล หน้าที่ควร คุบข้าง ขูบข้าง เด็กจึงหงอย ผอมลง ๆ ทุกวัน

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผลเสียของการขาดแม่ที่คอยเอาใจใส่ลูก สอดคล้องต้องกัน นอกจากนี้ คณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนได้สรุปสาเหตุที่เด็ก ประพฤติไม่เรียบร้อยหนึ่งว่า เด็กที่ไม่ได้รับความมั่นคงและความอบอุ่นใจเพียงพอ เช่น ผู้ใหญ่ มีงานมากไม่มีเวลาอยู่กับเด็ก ขาดการดูแลเอาใจใส่ เมื่อเด็กกลับมาถึงบ้านก่อนจะอยู่ ตามลำพัง ถ้าใครสิ่งแวกล้อม หรือบุคคลแวกล้อมไม่ก็จะทำให้เสียเด็กได้ง่าย (อ้างจาก สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2512 : 8)

โบว์ (Bowly อ้างจาก สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, ม.ป.ป. : 209) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 3 ขวบ ต้องการที่จะให้มารดาเลี้ยงดูแลตลอดเวลา หรือถ้าเป็นบุคคลอื่นก็ต้องให้เลี้ยงดู เหมือนกับมารดาจริง ๆ การที่เด็กได้อยู่กับมารดาขณะนี้ ตามหลักจิตวิทยาถือว่าเป็นการ ให้เด็กได้พัฒนาอีโก (ego) และซูเปอร์อีโก (super ego) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นของ

แต่ละบุคคล ดังนั้น การที่เด็กได้อยู่กับมารดาหรือพี่เลี้ยงคนใดคนหนึ่งที่รักเด็ก ตลอดระยะเวลา นี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาลักษณะต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

สำหรับรายงานวิจัยเกี่ยวกับผลของการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มารดาเลี้ยงดูตลอดเวลา กับเด็กที่มารดาเลี้ยงดูบางเวลานั้น เทอร์เรนซ์ (Terrence อ้างจาก สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, ม.ป.ป. : 208) ได้ศึกษาเด็กเรื่อง เด็กที่มารดาเลี้ยงดูตลอดเวลาและเด็กที่มารดาเลี้ยงดูเป็นบางเวลา (Children of Full Time and Past Time Mother) การศึกษาใช้วิธีศึกษาเด็กแต่ละบุคคลติดต่อกันเป็นระยะยาว (Longitudinal) ส่วนพฤติกรรมของเด็กได้มาจากการรายงานของมารดา และการไปสังเกตโดยตรง การศึกษาแบ่งเด็กออกเป็นหลายกลุ่มตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จากการศึกษาเปรียบเทียบเด็กกลุ่มที่มารดาเลี้ยงดูตลอดเวลา (Maternal Care) กับกลุ่มที่แยกจากมารดาเป็นครั้งคราวเป็นระยะเวลาติดต่อกัน 1 เดือนหรือมากกว่า (Episodic Separation) พบความแตกต่างของพฤติกรรมของกลุ่มที่แยกจากมารดาเป็นครั้งเป็นคราวในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีการเรียกร้องความสนใจน้อย
2. มีปัญหาในการนอนและนิสัยในการพูด
3. ไม่ค่อยคดนิ้วมือ

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยได้ให้แนวคิดเห็นว่า การที่เด็กได้ถูกแยกจากมารดาเป็นครั้งคราวจะทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีชีวิตไม่มั่นคง และเป็นผลเสียต่อการเจริญเติบโตของเด็กในภายหน้าอีกด้วย ซึ่งต่างกับเด็กที่มีความสุขอยู่กับครอบครัว พวกหลังนี้จะไม่มีผลเสียต่อการเจริญเติบโตแต่อย่างใด

เมื่อนำเด็กกลุ่มที่อยู่กับมารดาตลอดเวลา (Maternal Care) และมีเด็กที่แยกจากมารดาบางขณะปนอยู่ด้วย ทั้งหมดรวมกัน 31 คน มาเปรียบเทียบกับเด็กกลุ่มที่มีคนอื่นเลี้ยงดูคนเดียวและหลายคน (Substitute Care) จำนวน 31 คน จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า เด็กกลุ่มที่มีคนอื่นเลี้ยงดูคนเดียวและหลายคน แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ไม่คอยรังเกียจความสกปรก

2. มีความโน้มเอียงที่จะชมเพื่อน ๆ และพ่อแม่ของตน พยายามให้เพื่อน ๆ

และพ่อแม่ทำตามความปรารถนาของตน

3. ไม่คอยคล้อยตามบุคคลอื่น

4. เมื่อถูกทำโทษไม่คอยเก็บมาคิด

จากการค้นคว้าวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สรุปพฤติกรรมของเด็กไว้ดังนี้

1. การที่มารดาและเด็กได้ติดต่อกันตั้งแต่วัยแรกเกิด 5 ขวบ จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ทำให้เด็กมีระเบียบแบบแผน มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อย มีความรู้สึกไวต่อการถูกติเตียนและทำโทษ ปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่ในเรื่องความสะอาดได้เร็ว มีความสงบเสียงและควบคุมคน ได้ดี

2. สำหรับเด็กที่มีผู้เลี้ยงดูหลาย ๆ คน ทำให้เด็กมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว เนื่องจากความรู้สึกไม่ปลอดภัย หรือต้องการปรับตัวให้เข้ากับสังคมหรืออาจทั้งสองประการก็ได้ จึงทำให้เด็กรู้สึกไม่มั่นคงทางอารมณ์ เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีความกระวนกระวายใจ ต้องการความรัก มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นเด็กอยู่เรื่อย เช่น การพูด และต้องการพึ่งคนอื่น เป็นต้น

จากความคิดเห็นนี้ ผู้วิจัยคิดว่าการที่บิดามารดาออกไปทำงานนอกบ้านทั้ง 2 คน ปล่อยให้ลูกต้องอยู่กับพี่เลี้ยงบาง ปู่ย่า ตายายบาง ถ้าหากพบกับคนเลี้ยงที่ไม่ค่อยเอาใจใส่ เด็กแล้ว เด็กอาจมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้

อย่างไรก็ดี อาจมีในบางกรณีที่มารดาออกไปทำงานนอกบ้านแล้วมีการปฏิบัติต่อลูกได้ดีกว่ามารดาที่ทำงานอยู่กับบ้านทั้งวัน ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอารมณ์และความเอาใจใส่ของมารดาเป็นสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ฝน แสงสิงแก้ว (ฝน แสงสิงแก้ว, 2510 : 6) ได้กล่าวถึงสถิติที่เคยปรากฏว่า มารดาที่อยู่บ้านตลอดเวลา มักหงุดหงิดเก่ง และทำโทษลูกมากที่สุด ส่วนมารดาที่ทำงานนอกบ้านกลับมีอารมณ์ต่อลูกมั่นคงกว่า ทำโทษลูกแต่น้อย หรือไม่ทำเลย ทำให้ที่หงุดหงิดของมารดานั้นเป็นอันตรายหนักยิ่งกว่าการขาดการเอาใจใส่เสียอีก สำหรับในกรณีนี้ผู้วิจัยคิดว่า ผลทางจิตใจที่ลูกได้รับนั้น ลูกที่มีมารดาทำงานนอกบ้านอาจจะดีกว่า ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของลูกที่แสดงออกมาดีกว่า ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะมารดาที่ทำงานนอกบ้านรู้ว่า ตนเองทิ้งลูกไปตลอดวัน นอกจากนี้ จากการศึกษาสถิติของคลินิกสูติวิทยาจิต พบว่า อัตราเด็กซึ่งมีมารดาพาไปหาแพทย์เนื่องจากมีความประพฤติแปรปรวนนั้นสูงในครอบครัวที่มีมารดาอยู่กับบ้าน และยังพบอีกว่า เด็กที่เรียนช้า หรือเรียนไม่ดี จะพบมากในรายที่มารดาไม่ได้ทำงานนอกบ้าน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ไม่อาจสรุปได้ว่าเด็กที่มีมารดาทำงานอยู่กับบ้าน หรือทำงานนอกบ้านจะมีพฤติกรรมดีกว่ากัน แต่ก็คงจะแตกต่างกัน ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนระหว่างกลุ่มที่มีมารดาอยู่กับบ้าน กับกลุ่มที่มีมารดาทำงานนอกบ้านแตกต่างกัน

สภาพการเข้าเรียนของเด็ก

โอกาสที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนมักจะแตกต่างกัน เด็กบางกลุ่มได้เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล แต่บางกลุ่มไม่มีโอกาสได้เข้าเรียน ต้องอยู่กับบ้าน ดังนั้น เด็กกลุ่มหนึ่งจะได้รับการศึกษาจากสองสถาบัน คือ ทั้งบ้านและโรงเรียน กับอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการศึกษาแต่เพียงที่บ้าน เมื่อเป็นเช่นนั้น ผลที่ได้รับจากขบวนการสังคมประกิจ (Socialization) จึงแตกต่างกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงการจัดเตรียมความพร้อมให้กับเด็กกันมาก บางก็เสนอแนะให้เด็กในวัยนี้ได้รับการเตรียมความพร้อมในโรงเรียนหรือตามศูนย์ต่าง ๆ โดยทำให้กับเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง แต่อย่างไรก็ดียังไม่ได้มีการศึกษาให้แน่ชัดลงไปว่า เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมจากโรงเรียนและตามศูนย์เด็ก กับเด็กที่พ่อแม่เตรียมความพร้อมให้ที่บ้านเพียงอย่างเดียว ใครจะมีบุคลิกภาพดีกว่ากัน

ดรีว์ธัน จูณณานนท์ และคนอื่น ๆ (ดรีว์ธัน จูณณานนท์ และคนอื่น ๆ, 2519 : 156) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้พอสรุปได้ว่า ถ้าหากครูในโรงเรียนอนุบาลได้รับการอบรมทางด้านความเข้าใจและความสนใจของเด็กมา ครูอนุบาลจะสามารถช่วยให้เด็กแสดงออกถึงความรู้สึก ความคิดเห็น กิริยามารยาท ตลอดจนการฝึกฝนในด้านกาปฏิบัติตัวประจำวันได้แก่ การรับประทานอาหาร การนอน การล้างหน้า การแปรงฟันได้ดี การฝึกนี้เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนตนเองต่อไป จึงเห็นได้ว่าถ้าโรงเรียนอนุบาลได้ครูดี ก็จะเป็นสถานที่ช่วย

ส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหาที่อาจมีมาจากบ้านได้ นับว่าเป็นการช่วยพ่อแม่อีกแรงหนึ่งใน การเตรียมตัว เตรียมใจเด็กที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมต่อไป

จากคำกล่าวนี้ จะเห็นว่าผลที่เด็กได้จากการฝึกอบรมของครูในโรงเรียนอาจให้ผล ตรงกันข้ามก็ได้ ถ้าหากครูที่สอนไม่เข้าใจเด็กและไม่สนใจเด็ก ฉะนั้น ผลที่ได้จะเป็นไป ในแง่บวก เฉพาะเมื่อใดครูคิดเท่านั้น

ส่วน สุชาติ โสมประยูร (สุชาติ โสมประยูร, 2514 : 118) ได้เปรียบเทียบ ผลของการได้รับความรู้ในวิชาสุขศึกษาระหว่างการเรียนที่บ้านกับที่โรงเรียนว่า การสอน สุขศึกษาในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กได้รับความรู้หรือประสบการณ์ที่ถูกต้องจากครู แทนที่ นักเรียนจะได้รับความรู้หรือประสบการณ์มาจากทางบ้าน จากเพื่อน หรือชุมชน เพราะ ความรู้ที่ได้มาจากแหล่งอื่น ๆ อาจไม่ถูกต้องและเหมาะสมหรือเชื่อถือได้ และอาจเกิดอันตราย ขึ้นได้

สำหรับผลงานวิจัยที่สนับสนุนการเรียนที่โรงเรียน คือ กุคคิคุทซ์ และคนอื่น ๆ (Goodykoontz and others อ้างจาก Lambert, 1958, : 29) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่เข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่ปฐมวัย จะได้เปรียบกว่าเด็กที่เริ่มเรียนในชั้นประถม ปีที่หนึ่ง ในเรื่องความพร้อมและทักษะต่าง ๆ นับแต่การเคลื่อนไหวทางร่างกาย ความ รับผิดชอบทางสังคม ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ

จะเห็นว่าผลงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ฉวีวัฒน์ จุณณานนท์ และ สุชาติ โสมประยูร นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ขบวนการสังคมประเพณีที่บ้านมักจะทำแบบ ไม่มีขบวนการ ไม่มีการวางแผนเป็นขั้นตอน ไม่มีการฝึกอบรมเป็นทางการ ไม่มีจุดมุ่งหมาย ปลายทางที่วางแผนบอกไว้ให้เห็นชัดเจน นั่นคือ เป็นการให้การศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Education) นั่นเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับการให้การสังคมประเพณีของ โรงเรียน คือ ขบวนการสังคมประเพณีของโรงเรียนจัดทำแบบมีขบวนการ มีการวางแผนงาน เป็นขั้นตอน มีการให้การฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ มีจุดมุ่งหมายปลายทางบ่งบอกไว้ชัดเจน

จะเห็นว่าข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สนับสนุนให้เห็นว่าบุคลิกลักษณะของเด็กที่ได้เข้า เรียนในโรงเรียนมีแนวโน้มดีกว่าบุคลิกลักษณะของเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน แต่อย่างไร ก็ตาม ในการเข้าเรียนในโรงเรียน เด็กอาจมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ ถ้าหากได้โรงเรียน

และครูไม่ตี ดังที่ จันทมาศ ชันบุญ และคนอื่น ๆ (จันทมาศ ชันบุญ และคนอื่น ๆ, 2515 : 129) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กอาจมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ ถ้าได้โรงเรียนและครูไม่ตี กล่าวคือ โรงเรียนบางแห่งไม่เอาใจใส่ปล่อยให้ครูที่ไม่เชี่ยวชาญในการสอนไม่รักเด็กเข้ามาเป็นผู้อบรมสั่งสอน ครูประเภทนี้ไม่รู้จักรักษาระเบียบวินัย ไม่รู้จักวางตัวในฐานะที่เป็นครู ชอบเลือกที่รักมักที่ชัง ไม่ให้ความยุติธรรมเสมอหน้ากัน ทำอะไรมักทำด้วยอารมณ์ของตนเป็นใหญ่ ครูประเภทนี้มักสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับเด็กได้มาก อาจทำให้เด็กมีการปรับตัวในสังคมได้ยาก มีประสาทไม่ปกติ มีอารมณ์ไม่มั่นคง และถ้าครูประเภทนี้จำต้องสอนเด็กชั้นเดียวกันติดต่อกันไปหลายปี จะยิ่งสร้างปัญหาทางพฤติกรรมให้เด็กมากขึ้นตามลำดับ

นอกจากนี้ ริงเนส (Ringness, 1968 : 378) ได้กล่าวถึงการเข้าเรียนในโรงเรียนครั้งแรกของเด็กว่า เด็กอาจจะเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับโรงเรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบ้านที่ให้การปกป้องเด็กจนเกินไป เพราะเด็กจะเต็มไปด้วยความกลัว และโรงเรียนก็เป็นสถานที่ใหม่เป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เขายังไม่เคยได้พยายามปรับตัว เด็กอาจจะหนีเรียนก็ได้

ดังนั้น การออกจากบ้านครั้งแรกไปพบกับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่โรงเรียน ถ้าหากเด็กได้รับความประทับใจที่ดี คือ ได้โรงเรียนดีและครูดี เด็กจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียนได้ดี การพัฒนาการต่าง ๆ ของเด็กจะพัฒนาขึ้น แต่ถ้าหากได้โรงเรียนและครูไม่ดี เด็กอาจจะมีลักษณะตรงข้ามได้ ด้วยเหตุนี้ จึงไม่อาจสรุปได้ว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนกับยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน กลุ่มไหนจะดีกว่ากัน แต่อย่างไรก็ตาม คงจะแตกต่างกัน เนื่องจากได้รับสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สุขนิสัยของเด็กสองกลุ่มนี้แตกต่างกันด้วย

จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตรของบิดามารดา สภาพการทำงานของมารดา และสภาพการเข้าเรียนของเด็ก จะเห็นว่า ตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยเด็กอย่างมาก สำหรับในด้านสุขนิสัยซึ่งเป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งของเด็กนั้น ยังไม่เคยมีการศึกษาค้นคว้ามาก่อนเลย ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาในเรื่องนี้ และจาก

การศึกษา ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานดังต่อไปนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน โดยไม่คำนึงถึงสภาพการเข้าเรียนของเด็ก ดังนี้

1.1 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีสุขนิสัยต่างกัน

1.2 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน มีสุขนิสัยต่างกัน

1.3 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

1.4 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

1.5 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มารดามีสภาพการทำงานต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

2. เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

3. เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันดังนี้

✓ 3.1 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

✓ 3.2 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

3.3 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

3.4 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน มีสุขนิสัยต่างกัน

3.5 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และมารดามีสภาพการทำงานต่างกัน มีสุขนิสัยต่างกัน

4. เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันดังนี้

4.1 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดา ให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

4.2 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดาหรือมารดา ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

4.3 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

4.4 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดา มีจำนวนบุตรต่างกัน มีสุขนิสัยต่างกัน

4.5 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และมารดามีสภาพการทำงานต่างกันมีสุขนิสัยต่างกัน

วิธีดำเนินการ

ลักษณะประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาค้างนี้ คือ เด็กวัยก่อนเข้าเรียนอายุ 4 - 6 ขวบ ซึ่งอยู่กับบิดามารดาในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เรียนในโรงเรียนอนุบาล
- กลุ่มที่ 2 เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้างนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ที่ได้มาโดยการสุ่มจากประชากร ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรกลุ่มที่ 1 มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ

ขั้นที่ 1

เลือกโรงเรียนอนุบาลที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มาอย่างละ 2 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างเด็กมาโรงเรียนละ 20 คน รวม 4 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 80 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูให้บิดามารดาตอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ แยกเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีการอบรมเลี้ยงดู เพียง 2 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 42 คน และ 38 คน ตามลำดับ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยไม่มี ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เรียนในโรงเรียนตามลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู

โรงเรียน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	รวม
โรงเรียนรัฐบาล 1	9	11	20
โรงเรียนรัฐบาล 2	7	13	20
โรงเรียนราษฎร์ 1	14	6	20
โรงเรียนราษฎร์ 2	8	12	20
รวม	38	42	80

ขั้นที่ 2

นำรายชื่อเด็กที่วิเคราะห์แยกแล้วในขั้นที่ 1 มาสุ่มตัวอย่างนักเรียนด้วยวิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยแยกกลุ่มที่ละโรงเรียน และแยกตามการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน 15 คน แบบประชาธิปไตย 15 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำแนกกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เรียนในโรงเรียนตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

โรงเรียน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	รวม
โรงเรียนรัฐบาล 1	4	4	8
โรงเรียนรัฐบาล 2	3	4	7
โรงเรียนราษฎร์ 1	5	3	8
โรงเรียนราษฎร์ 2	3	4	7
รวม	15	15	30

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1

เลือกหมู่บ้านที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 มา 4 หมู่บ้าน ในแต่ละหมู่บ้านเลือกเด็กอายุ 4 - 6 ขวบที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนหมู่บ้านละ 20 คน รวม 4 หมู่บ้าน ได้เด็กจำนวน 80 คน วิธีเลือกเด็กในแต่ละหมู่บ้านนั้นใช้วิธีจับฉลากหาบ้านเริ่มต้นซึ่งมีเด็กอายุ 4 - 6 ขวบ และไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนบ้านเริ่มต้นเป็นหลัก เลือกเด็กคนต่อ ๆ ไป โดยการเว้นช่วงละ 3 หลังคาเรือนที่มีเด็กตามที่ต้องการแล้วแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูให้บิดามารดาเด็กตอบและรอเก็บแบบสอบถามคืนจนกระทั่งได้ตัวอย่างเด็กครบตามจำนวนที่ต้องการ ทั้ง 4 หมู่บ้านแล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์แยกเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ปรากฏว่า มีการอบรมเลี้ยงดูเพียง 2 แบบ เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำแนกเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนตามลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู

หมู่บ้าน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	รวม
บ้านคลองหม 4	12	8	20
อรัญญิก หม 2	12	8	20
อรัญญิก หม 3	11	9	20
อรัญญิก หม 4	9	11	20
รวม	44	36	80

ขั้นที่ 2

นำรายชื่อเด็กที่วิเคราะห์แยกแล้วในขั้นที่ 1 มาสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบธรรมดา โดยแยกสุ่มแต่ละหมู่บ้าน และตามการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำแนกกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนตามลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู

หมู่บ้าน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	จำนวนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	รวม
บ้านคลองหม 4	4	3	7
อรัญญิก หม 2	4	3	7
อรัญญิก หม 3	4	4	8
อรัญญิก หม 4	3	5	8
รวม	15	15	30

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดา ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา มีวิธีการสร้างดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ชูศรี หลักเพชร (ชูศรี หลักเพชร, 2517 : 24 - 28) และสมพงษ์ ทิรพัฒน์ (สมพงษ์ ทิรพัฒน์, 2517 : 26 - 28) ซึ่งเป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่สร้างขึ้นโดยวิธีวิเคราะห์พฤติกรรมแบบพฤติกรรมวิกฤติ (Critical Incident Technique) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ แบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย และแบบประชาธิปไตย

เมื่อปรับปรุงพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้วนำพฤติกรรมเหล่านั้นมาสร้างแบบสอบถามการใช้คำถามผู้วิจัยคำนึงถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเป็นหลัก ข้อคำถามทั้งหมดมี 90 ข้อ แยกเป็น ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน 30 ข้อ แบบปล่อยปละละเลย 30 ข้อ และแบบประชาธิปไตย 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 มาตราส่วน เริ่มตั้งแต่ทำเป็นประจำ จนถึงไม่เคยเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

	เป็นประจำ	เกือบ เป็นประจำ	ทำบ่อย ปานกลาง	เป็น บางครั้ง	ไม่ เคยเลย
1. ท่านคอยบังคับให้ลูกอาบน้ำเมื่อถึงเวลา					
2. ท่านคอยเอาใจใส่ในของเล่นที่ลูกเอามาเล่นและคอยกำชับไม่ให้ทำลาย					
3. ท่านจะบ่นว่าเมื่อลูกทำเสียผ้าเปื้อน					

2. การตอบแบบสอบถาม

ให้พิจารณาคำอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาว่าตนเองปฏิบัติต่อลูกของตัวอย่างนั้นหรือไม่ มากน้อยเพียงไร แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงไปในช่องใดช่องหนึ่ง การเลือกขีดช่องใดนั้นให้อธิบายดังนี้

ขีดของ "เป็นประจำ" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อลูกอย่างนั้นเป็นประจำไม่เว้นเลย

ขีดของ "เกือบประจำ" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อลูกอย่างนั้นเกือบประจำ ซึ่งน้อยกว่าของ "เป็นประจำ"

ขีดของ "ทำบ่อยปานกลาง" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อลูกอย่างนั้นมากปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าของ "เกือบประจำ"

ขีดของ "เป็นบางครั้ง" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อลูกอย่างนั้นบ้างเล็กน้อย นาน ๆ จึงจะปรากฏครั้งหนึ่ง

ขีดของ "ไม่เคยเลย" หมายถึง บิดามารดาไม่เคยปฏิบัติต่อลูกอย่างนั้นเลย

3. เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้ามารดาเครื่องหมายในช่อง เป็นประจำ เกือบประจำ ทำบ่อยปานกลาง เป็นบางครั้ง หรือไม่เคยเลย ให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ

คะแนนแบบสอบถามแต่ละคนจะรวมเป็นตอน ๆ คือ ตอนที่ เป็น
 เข้มงวดกวดขัน ตอนที่ เป็นปล่อยปละละเลย และตอนที่ เป็นประชาธิปไตย เมื่อรวมคะแนน
 แต่ละตอนทั้งหมดแล้ว บิคารมารดาคนใดได้คะแนนจากแบบสอบถามตอนหนึ่งตอนใดมากกว่า
 คะแนนในตอนรองลงมาไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน จะถือว่าบิคารมารดาคนนั้นให้การอบรมเลี้ยงดู
 ตามประเภทที่ได้คะแนนสูงสุดนั้น

ในการถือความแตกต่าง 5 คะแนนนี้เพราะถือว่า คะแนน 5 คะแนน
 เป็นคะแนนเต็มของ 1 หน่วยพฤติกรรม ทั้งนี้ เพื่อจะได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามประเภทของ
 การอบรมเลี้ยงดูได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ประชาธิปไตย เข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย

คะแนนของ นาย ก.	68	74	65
คะแนนของ นาย ข.	74	78	50

จัดว่า นาย ก. ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกวดขัน เพราะ
 ได้คะแนนสูงกว่า คะแนนรองลงมา คือ แบบประชาธิปไตย มากกว่า 5 คะแนน ส่วน
 นาย ข. ต้องตัดออกไปไม่นำมาวิเคราะห์ เพราะคะแนนเข้มงวดกวดขันสูงกว่าประชาธิปไตย
 ไม่ถึง 5 คะแนน แม้จะมากกว่าแบบปล่อยปละละเลยถึง 28 คะแนนก็ตาม

④ การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ นำไปทดสอบกับบิคารมารดาของเด็ก
 วัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นบิคารมารดาของเด็กในโรงเรียนอนุบาลประจำ
 จังหวัดสุโขทัย 25 คน และบิคารมารดาของเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนอนุบาลในจังหวัดสุโขทัย
 อีก 25 คน

5. การวิเคราะห์แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดสอบมา
 แยกวิเคราะห์ดังนี้

ก. หาอำนาจจำแนก ทำตามขั้นตอน คือ

1) นำคะแนนของแต่ละคนมาเรียงจากสูงที่สุดจนถึงต่ำสุด แล้ว
 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยให้ 30% ของผู้ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง และให้ 30% ของผู้ได้
 คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในช่วงกลางที่ไม่อยู่ในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำไม่นำมาคิด

2) การวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยหาว่าข้อหนึ่ง ๆ กลุ่มสูง ไคคะแนนเฉลี่ยเท่าไร กลุ่มต่ำไคคะแนนเฉลี่ยเท่าไร แล้วใช้ t -test (Quinn McNemar, 1969 : 115) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม จากการวิเคราะห์ได้เลือกไว้อย่างละ 20 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามแต่ละตอนมีค่านัยสำคัญทางสถิติต่างกัน คือ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เลือกข้อที่
ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เลือกข้อที่
ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เลือกข้อที่
ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่เลือกได้จากข้อ ก. ไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอน โดยการหาความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ระหว่างข้อด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตามวิธีของ โฮยท์ (Hoyt) (Guilford, 1954 : 384) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนต่าง ๆ มีดังนี้

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ไคค่า
ความเชื่อมั่น 0.644

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไคค่า
ความเชื่อมั่น 0.721

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไคค่า
ความเชื่อมั่น 0.745

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (คุณภาพนาม)

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสังเกตและสัมภาษณ์สุขนิสัยเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์รายละเอียดส่วนตัวเด็ก

ตอนที่ 1 เป็นแบบสังเกตและสัมภาษณ์สุขนิสัยเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม สร้างโดย

ก. ศึกษาลักษณะพฤติกรรมทางสุขนิสัยจากหนังสือและเอกสาร การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย จากการศึกษาได้พฤติกรรมของสุขนิสัย 6 ด้าน คือ

1) การรักษาความสะอาดของร่างกาย เลือดผา เครื่องนุ่งห่ม
สิ่งของ เครื่องใช้

2) ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องนุ่งห่ม สิ่งของ เครื่องใช้

3) การรักษาความปลอดภัยจากอันตรายหรืออุบัติเหตุ

4) การป้องกันรักษาโรคภัยไข้เจ็บ

5) การรับประทานอาหาร

6) การออกกำลังกายและการพักผ่อน

ข. นำพฤติกรรมหลักแต่ละด้านในข้อ ก. มาวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมย่อยหลักในการวิเคราะห์พฤติกรรมค่านึงถึงระดับวุฒิภาวะของเด็ก 4 - 6 ขวบ ที่จะปฏิบัติพฤติกรรมเหล่านั้นได้ด้วยตนเองเป็นเกณฑ์

ค. นำพฤติกรรมที่วิเคราะห์แล้วในข้อ ข. เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทาง
สุขศึกษา ๗ ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อตรวจแก้ไขภาษาและความถูกต้อง

ลักษณะของแบบสังเกตและสัมภาษณ์ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating Scale) ๑ มาตราส่วน เริ่มตั้งแต่ทำเป็นประจำ จนถึงไม่เคยเลย

ตัวอย่างแบบสังเกตและสัมภาษณ์สุ่มนัยสำหรับการรักษาความสะอาดของร่างกาย
เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้

	เป็น ประจำ	เกือบ ประจำ	ทำบ่อย ปานกลาง	เป็น บางครั้ง	ไม่ เคยเลย	หมายเหตุ
1. แปรงฟันเมื่อตื่นนอน						
2. แปรงฟันก่อนเข้านอน						
3. ใช้ยาสีฟันเมื่อแปรงฟัน						

2. การสังเกตและสัมภาษณ์

ผู้วิจัยและผู้ช่วยอีก 2 คน เป็นผู้สังเกตสุ่มนัยเด็กด้วยตนเอง โดยสังเกตพฤติกรรมทางคานสุ่มนัยที่ตัวเด็กแสดงออกและในขณะที่สังเกตจะสัมภาษณ์บิดามารดาหรือครู เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย หลังจากนั้นจะกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง การเลือกขีดของใดนั้นถือเกณฑ์ตัดสินว่าเด็กมีพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้น ๆ บ่อยเพียงใด ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

ขีดของ "เป็นประจำ" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเป็นประจำทุกวันหรือทุกครั้ง ไม่เว้นเลย

ขีดของ "เกือบประจำ" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเกือบทุกวัน หรือเกือบทุกครั้ง ซึ่งน้อยกว่าของ "เป็นประจำ"

ขีดของ "ทำบ่อยปานกลาง" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้น บ่อยปานกลาง ซึ่งน้อยกว่า "เกือบประจำ"

ขีดของ "เป็นบางครั้ง" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นบ้างเล็กน้อย นาน ๆ จึงปรากฏครั้งหนึ่ง

ขีดของ "ไม่เคยเลย" หมายถึง เด็กไม่เคยแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเลย

กลุ่มตัวอย่างทุกคนจะได้รับการสังเกตและสัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง
ในระยะห่างกันประมาณ 1 อาทิตย์ แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ครั้งมาหาค่าเฉลี่ย

3. เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

พฤติกรรมในค่านิสัยที่สร้างขึ้นมี 2 ลักษณะ คือ ทั้งแบบนิมาน
และนิเสธ

สำหรับข้อที่มีลักษณะเป็นแบบนิมาน ถ้ากาเครื่องหมายในช่อง
เป็นประจำ เกือบประจำ ทำบ่อยปานกลาง เป็นบางครั้ง และไม่เคยเลย ให้คะแนน
5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีลักษณะเป็นแบบนิเสธ ถ้ากาเครื่องหมายในช่อง
เป็นประจำ เกือบประจำ ทำบ่อยปานกลาง เป็นบางครั้ง และไม่เคยเลย ให้คะแนน
1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ ข้อที่มีลักษณะเป็นนิเสธ คือ ข้อที่ 23, 27, 28, 30,
31, 32, 33, 36, 37, 42, 43, 45, 47, 49, 50, 53, 54, 55, 59, 66,
67, 70, 71, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 84 ที่เหลือเป็นแบบนิมาน

4. การนำแบบสังเกตและสัมภาษณ์ไปทดลองใช้

โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยอีก 2 คน ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
ข้อคำถามของแบบสังเกตและสัมภาษณ์ทั้งหมด ตลอดจนทำความเข้าใจในวิธีการให้คะแนน
ของแต่ละข้อ จนแน่ใจว่าเข้าใจถูกต้องตรงกับความเป็นจริงแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยจึงนำไป
ทดลองสังเกตและสัมภาษณ์เด็กอนุบาลของโรงเรียนไทยกลาวิทยา จำนวน 10 คน

5. การวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของผู้ให้คะแนน

นำคะแนนที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ในข้อ 4 มาหาความ
เชื่อมั่น โดยการหาค่าความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ระหว่างบุคคล
ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตามวิธีของไฮท์ (Hoyt) (Guilford, 1954 : 384)
ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวเด็กลักษณะของแบบสอบถาม
เป็นแบบปลายเปิด (คุณภาพนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูล กระทำโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยอีก 2 คน ซึ่งได้ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นของ Raters มาแล้วออกเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 - 31 มกราคม 2521 กลุ่มตัวอย่างทุกคนจะได้รับการเก็บข้อมูล คนละ 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 และ 2 ห่างกันประมาณ 7 วัน

การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสุขนิสัยของเด็กที่เข้าเรียนแล้ว ใช้วิธีสังเกตเด็กและสัมภาษณ์ครูที่โรงเรียน ส่วนที่เกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดานั้น ใช้วิธีสัมภาษณ์บิดามารดาของเด็กในเวลาที่มารับลูกกลับบ้าน ถ้าเด็กคนใดบิดามารดาไม่มารับด้วยตนเอง ผู้วิจัยจะไปสัมภาษณ์ที่บ้านเด็กเอง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูลโดยไปสังเกตเด็กและสัมภาษณ์บิดามารดาที่บ้านเด็ก

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยแยกออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1

1. วิเคราะห์ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะของตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยวิเคราะห์เป็นรายละ ตั้งตัวอย่างตารางต่อไปนี้

ตัวอย่าง ตารางจำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
0 - ป.4				
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ. 3				
สูงกว่า ม.ศ. 3 - อนุปริญญา				
สูงกว่าอนุปริญญา				
รวม				

2. วิเคราะห์ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะของตัวแปรอิสระระหว่างสภาพของครอบครัวเด็กด้านต่าง ๆ กับสภาพการเข้าเรียนของเด็ก ดังตัวอย่างตารางต่อไปนี้

ตัวอย่าง ตารางจำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะสภาพการเข้าเรียนและระดับการศึกษาของบิดามารดา

ระดับการศึกษา ของบิดาหรือมารดา	สภาพการเข้าเรียน	เข้าเรียนในโรงเรียน				ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน				รวม	ร้อยละ
		จำนวน		รวม	ร้อยละ	จำนวน		รวม	ร้อยละ		
		ชาย	หญิง			ชาย	หญิง				
0 - ป.4											
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3											
สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา											
สูงกว่าอนุปริญญา											
รวม											

ตอนที่ 2

วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ดังตัวอย่างตารางต่อไปนี้

ตัวอย่าง ตารางเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม				
ภายในกลุ่ม				
ผลรวม				

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) หากอ่านาจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูและทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย (M) ของตัวแปร 2 ชนิด โดยใช้ t -test (Quinn McNemar, 1969 : 115)

$$t = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{\frac{S^2}{N_1} + \frac{S^2}{N_2}}}$$

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
 M_1, M_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

2) หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่อมั่นของผู้สังเกตและสัมภาษณ์ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นภายในระหว่างข้อ และระหว่างบุคคล โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตามวิธีของ โคยท์ (Guilford, 1954 : 384) ใช้สูตร

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_R}{MS_{In}}$$

r_{tt} แทน ค่าความคงที่ภายใน
 MS_R แทน ค่าความแปรปรวนที่เหลือ (Mean Square for Residual)
 MS_{In} แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างบุคคล (Mean Square for Individual)

3)

3.1 การเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ใช้เทียบเป็นร้อยละด้วยสูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด}} \times 100$$

3.2 เปรียบเทียบคุณสมบัติของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนทั้งที่เข้าเรียนในโรงเรียนและไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ของเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1966 : 290) ดังตารางวิเคราะห์ข้างล่างนี้

แหล่งความแปรปรวน (Source of Variation)	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df)	ผลบวกกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนดิบกับค่ามัธยฐานเลขคณิต(SS)	ความแปรปรวน (MS)	เอฟเรโธ (F-Ratio)
ระหว่างกลุ่ม (Among groups)	$k-1$	$SS_A = \sum_{J=1}^k \frac{T_J^2}{n_J} - \frac{T^2}{N}$	$MS_A = \frac{SS_A}{k-1}$	$F = \frac{MS_A}{MS_W}$
ภายในกลุ่ม (Within groups)	$N-k$	$SS_W = SS_T - SS_A$	$MS_W = \frac{SS_W}{N-k}$	
ผลรวม (Total)	$N-1$	$SS_T = \sum_{J=1}^k x^2 - \frac{T^2}{N}$		

เมื่อ	x	แทน	คะแนนแต่ละคน
	T	แทน	คะแนนรวม
	N	แทน	จำนวนเด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร
	J	แทน	ดัชนีของกลุ่มตัวอย่าง
	SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square) ของผลต่าง ระหว่างมัธยัมเลขคณิตและคะแนนของแต่ละคน
	MS	แทน	ความแปรปรวน
A Subscription		หมายถึง	ระหว่างกลุ่ม (Among groups)
W Subscription		หมายถึง	ภายในกลุ่ม (Within groups)
T Subscription		หมายถึง	รวมทุกกลุ่ม (Total)

3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านสุขนิสัย โดยใช้ Scheffé's Test for Multiple Comparisons ในเมื่อจำนวนคนแต่ละกลุ่ม (Cell) ไม่เท่ากัน (Ferguson, 1966 : 296) จากสูตร

$$F = \frac{(\bar{M}_1 - \bar{M}_2)^2}{MS_W \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right) (k - 1)}$$

$\bar{M}_1$ แทน มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนของกลุ่มที่ 1

$\bar{M}_2$ แทน มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนของกลุ่มที่ 2

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

$k-1$ แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกัน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้เสนอเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุนิสัยของเด็ก

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

จากแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดาเกี่ยวกับระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตร สภาพการทำงานของมารดา และสภาพการเข้าเรียน ของเด็กในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เมื่อนำมาแจกแจงความถี่และเปรียบเทียบเป็นร้อยละแล้ว ได้พบลักษณะสำคัญดังนี้

1.1 การศึกษาของบิดาหรือมารดา

ตารางที่ 5 จำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
0 - ป.4	16	16	32	53.33
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3	8	7	15	25.00
สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา	2	1	3	5.00
สูงกว่าอนุปริญญา	6	4	10	16.67
รวม	32	28	60	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษาของบิดามารดาทั้งสี่ระดับนั้น กลุ่มตัวอย่างที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาในระดับ 0 - ป.4 มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา คือ ระดับสูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3 คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีการศึกษาในระดับ ม.ศ.3 - อนุปริญญา มีน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ 5.00 เท่านั้น

1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ตารางที่ 6 จำนวนเด็กจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
ระดับสูง (50,001 - 120,000 บาท)	8	5	13	21.67
ระดับกลาง (20,001 - 50,000 บาท)	10	9	19	31.67
ระดับต่ำ (8,000 - 20,000 บาท)	11	17	28	46.66
รวม	29	31	60	100.00

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาทั้ง 3 ระดับ กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.66 รองลงมา คือ ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.67 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.67

1.3 จำนวนบุตร

ตารางที่ 7 จำนวนเด็กจำแนกตามจำนวนบุตรของบิดามารดา

จำนวนบุตร	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
1 - 2 คน	11	14	25	41.66
3 - 4 คน	14	8	22	36.67
5 คนขึ้นไป	5	8	13	21.67
รวม	30	30	60	100.00

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าเมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนบุตร กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.66 กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน มีจำนวนรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 36.67 ส่วนกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 5 คนขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ 21.67

1.4 สภาพการทำงานของมารดา

ตารางที่ 8 จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการทำงานของมารดา

สภาพการทำงานของมารดา	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	19	32	53.33
ทำงานนอกบ้าน	18	10	28	46.67
รวม	31	29	60	100.00

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มารดาทำงานอยู่กับบ้าน คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มารดาทำงานนอกบ้าน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 46.67

1.5 สภาพการเข้าเรียนของเด็กและระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา

ตารางที่ 9 จำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะสภาพการเข้าเรียนและระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	สภาพการเข้าเรียน	เข้าเรียนในโรงเรียน				ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน				รวม	ร้อยละ
		จำนวน		รวม	ร้อยละ	จำนวน		รวม	ร้อยละ		
		ชาย	หญิง			ชาย	หญิง				
0 - ป.4		4	1	5	8.33	12	15	27	45.00	32	53.33
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3		7	5	12	20.00	-	3	3	5.00	15	25.00
สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา		2	1	3	5.00	-	-	-	-	3	5.00
สูงกว่าอนุปริญญา		6	4	10	16.67	-	-	-	-	10	16.67
รวม		19	11	30	50.00	12	18	30	50.00	60	100.00

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดามีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพการเข้าเรียนของเด็กมาก จะเห็นว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนนั้น บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ 0 - ป.4 มีถึงร้อยละ 45.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 5.00 เป็นเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3 ส่วนในกลุ่มที่เข้าเรียนในโรงเรียนนั้น เด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ ป.4 - ม.ศ.3 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมา คือ บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 16.67 ต่ำที่สุด คือ กลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา มีจำนวนร้อยละ 5.00

อาจกล่าวได้ว่า บิดามารดาของเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนมีระดับการศึกษาต่ำกว่าบิดามารดาของเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนมาก

1.6 สภาพการเข้าเรียนของเด็กและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ตารางที่ 10 จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการเข้าเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	สภาพการเข้าเรียน	เข้าเรียนในโรงเรียน				ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน				รวม	ร้อยละ
		จำนวน		รวม	ร้อยละ	จำนวน		รวม	ร้อยละ		
		ชาย	หญิง			ชาย	หญิง				
ระดับสูง		8	5	13	21.67	—	—	—	—	13	21.67
ระดับกลาง		6	5	11	18.33	3	5	8	13.33	19	31.66
ระดับต่ำ		3	3	6	10.00	9	13	22	36.67	28	46.67
รวม		18	12	30	50.00	12	18	30	50.00	60	100.00

จากตารางที่ 10 แสดงว่าในกลุ่มตัวอย่างที่เข้าเรียนในโรงเรียน กลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูงและระดับกลาง มีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 21.67 และ 18.33 ตามลำดับ มากกว่ากลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ ซึ่งมีเพียงร้อยละ 10.00 สำหรับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน กลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำมีมากถึงร้อยละ 36.67 ที่เหลือเป็นกลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.33 และไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนคนใดเลยที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง

อาจกล่าวได้ว่า ถ้าบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจดี เด็กมีโอกาสดำเนินการเข้าเรียนในโรงเรียนมากกว่า

1.7 สภาพการเข้าเรียนและจำนวนบุตร

ตารางที่ 11 จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการเข้าเรียนและจำนวนบุตรของบิดามารดา

สภาพการเข้าเรียน จำนวนบุตร	เข้าเรียนในโรงเรียน				ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน				รวม	ร้อยละ
	จำนวน		รวม	ร้อยละ	จำนวน		รวม	ร้อยละ		
	ชาย	หญิง			ชาย	หญิง				
1 - 2 คน	10	7	17	28.34	1	7	8	13.34	25	41.66
3 - 4 คน	8	3	11	18.33	5	6	11	18.33	22	36.67
5 คนขึ้นไป	1	1	2	3.33	5	6	11	18.33	13	21.67
รวม	19	11	30	50.00	11	19	30	50.00	60	100.00

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.34 รองลงมา คือ จำนวนบุตร 3 - 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 เด็กที่บิดามารดามีบุตรตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ 3.33 ส่วนเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนนั้นจะเห็นว่า จำนวนเด็กที่บิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีจำนวนเท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน คือ มีร้อยละ 13.34

1.8 สภาพการเข้าเรียนและสภาพการทำงานของมารดา

ตารางที่ 12 จำนวนเด็กจำแนกตามสภาพการเข้าเรียนและสภาพการทำงานของมารดา

สภาพ การทำงาน ของมารดา	สภาพการเข้าเรียน		เข้าเรียนในโรงเรียน		ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน				รวม	ร้อยละ
	จำนวน		รวม	ร้อยละ	จำนวน		รวม	ร้อยละ		
	ชาย	หญิง			ชาย	หญิง				
ทำงานอยู่กับบ้าน	5	7	12	20.00	7	13	20	33.33	32	53.33
ทำงานนอกบ้าน	14	4	18	30.00	5	5	10	16.67	28	46.67
รวม	19	11	30	50.00	12	18	30	50.00	60	100.00

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่มารดาทำงานนอกบ้านมีร้อยละ 30.00 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มารดาทำงานอยู่กับบ้าน ซึ่งมีร้อยละ 20.00 ถ้าพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนแล้ว เด็กที่มารดาทำงานนอกบ้าน มีร้อยละ 16.67 น้อยกว่าเด็กที่มารดาทำงานอยู่กับบ้าน ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 33.33

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็ก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กตามสภาพการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษา จำนวนบุตรของบิดามารดา สภาพการทำงานของมารดา และสภาพการเข้าเรียนของเด็ก แสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

เปรียบเทียบสัณยัของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัวโดยไม่คำนึงถึง

สภาพการเข้าเรียนของเด็ก

2.1 การอบรมเลี้ยงดู

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบสัณยัของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีคามารค่าให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	2,124.15	2,124.15	1.38
ภายในกลุ่ม	58	89,052.04	1,535.38	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าเอฟเรโซ มีค่าน้อยกว่าเอฟเรโซ 3.15 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สัณยัของเด็ววัยก่อนเข้าเรียนที่มีคามารค่าให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขันไม่แตกต่างกัน

2.2 ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบสัณยัของเด็ววัยก่อนเข้าเรียนที่มีคาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	3	47,120.00	15,706.66	19.96*
ภายในกลุ่ม	56	44,056.19	786.71	
ผลรวม	59	91,176.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $[(3, 56) = 2.76]$

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าเอฟเฟ็โธจากค่าจำนวน มีค่ามากกว่าเอฟเฟ็โธ 2.76 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 3, 56 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระหว่าง 0 - ป.4 ต่างจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3 ระดับสูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา และระดับสูงกว่าอนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งใน 3 กลุ่มดังกล่าวนี้ ค่าคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจัดลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยจากน้อยไปหามาก แสดงให้เห็นได้จากตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดามารดา	0 - ป.4	สูงกว่า ป.4 - ม.ศ. 3	สูงกว่า อนุปริญญา	สูงกว่า ม.ศ. 3- อนุปริญญา
คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัย	264.09	312.20	318.40	348.33

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับสูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา สูงที่สุด รองลงมา เป็นกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าอนุปริญญา ส่วนกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ 0 - ป.4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	2	33,954.17	16,977.08	16.92*
ภายในกลุ่ม	57	57,222.02	1,003.89	
ผลรวม	59	91,176.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $[(2, 57) = 3.17]$

จากตารางที่ 16 ค่าเอฟเรโซที่คำนวณได้มากกว่าค่าเอฟเรโซ 3.17 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 2, 57 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผลจากการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยค่าเอฟของเซฟเฟ่ ปรากฏว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงกับกลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ว่าแต่ละกลุ่มแตกต่างกับกลุ่มที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก แสดงให้เห็นในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัย	264.25	307.26	317.38

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กกลุ่มที่ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาอยู่ในระดับสูง สูงที่สุด ส่วนกลุ่มที่ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ ต่ำที่สุด

2.4 จำนวนบุตร

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	2	13,211.82	6,605.91	4.82*
ภายในกลุ่ม	57	77,964.37	1,367.79	
ผลรวม	59	91,176.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $[(2, 57) = 3.17]$

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้มากกว่าค่าเอฟเรโซ 3.17 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 2, 57 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนบุตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยค่าเอฟของเซฟเฟ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน กับกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน และกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน กับกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 5 คนขึ้นไป ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะต่างกันเพียงกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน กับกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 5 คนขึ้นไปเท่านั้น การเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย แสดงให้เห็นในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามจำนวนบุตรของบิดามารดา

จำนวนบุตร	5 คนขึ้นไป	3 - 4 คน	1 - 2 คน
คะแนนเฉลี่ยสุขนิสัย	263.23	289.91	302.52

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าค่าคะแนนเฉลี่ยด้านสุขนิสัยของเด็กกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน สูงสุด ส่วนกลุ่มที่บิดามารดามีบุตร 5 คนขึ้นไปต่ำสุด

2.5 สภาพการทำงานของมารดา

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มารดามีสภาพการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	1,472.08	1,472.08	0.95
ภายในกลุ่ม	58	89,704.11	1,546.62	
ผลรวม	59	71,176.19		

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้นั้นน้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 4.00 ซึ่งได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มารดามีสภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนโดยคำนึงถึงสภาพการเข้าเรียนของเด็ก

2.6 สภาพการเข้าเรียน

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	45,100.42	45,100.42	56.77*
ภายในกลุ่ม	58	46,075.77	794.40	
ผลรวม	59	91,176.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $[(1, 58) = 4.00]$

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่าค่าเอฟเรโซที่คำนวณได้มากกว่าค่าเอฟเรโซ 4.00 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแหล่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยของเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียน (361.80) สูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยสุขนิสัยของเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน (261.97)

เปรียบเทียบสัณยลักษณ์ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเฉพาะกลุ่มที่เข้าเรียนในโรงเรียน
ตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน

2.7 เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียน

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบสัณยลักษณ์ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน
และมีบิคารมารค่าให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	2.12	2.12	.0013
ภายในกลุ่ม	58	91,174.07	1,571.96	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้น้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 3.15 ที่ได้
จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สัณยลักษณ์ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่เข้าเรียนในโรงเรียนและมีบิคารมารค่าให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบสัณยลักษณ์ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน
และบิคารมารค่าได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	3	3,942.01	1,314.00	0.84
ภายในกลุ่ม	56	87,234.18	1,557.75	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้น้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 2.78 ที่ได้จาก
ตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 3, 56 แสดงว่า สัณยลักษณ์ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ที่เข้า
เรียนในโรงเรียน และบิคารมารค่าได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและ
 บิดามารคามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	2	3,662.68	1,831.29	1.19
ภายในกลุ่ม	57	87,513.61	1,535.32	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 3.17
 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 2, 57 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
 ที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารคามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน
 และบิดามารคามีจำนวนบุตรต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	2	656.82	328.41	0.20
ภายในกลุ่ม	57	90,519.37	1,588.05	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 3.17
 ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 2, 57 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
 ที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารคามีจำนวนบุตรต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและ
มารดามีสภาพการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	76.05	76.05	0.04
ภายในกลุ่ม	58	91,100.14	1,570.69	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้น้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 4.00 ที่ได้
จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่เข้าเรียนในโรงเรียนและมารดามีสภาพการทำงานต่างกันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
ตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
และมีบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	4,060.02	4,060.02	2.70
ภายในกลุ่ม	58	87,116.17	1,502.00	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้น้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 4.00 ที่ได้
จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและมีบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
และบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	3	7,905.63	2,635.21	1.77
ภายในกลุ่ม	56	83,270.56	1,486.97	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 28 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้น้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 2.78 ที่ได้
จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 3,56 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
และบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	2	3,498.63	1,749.31	1.13
ภายในกลุ่ม	57	87,677.56	1,538.20	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 29 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซที่ได้น้อยกว่าค่าเอฟเรโซ 3.17 ที่ได้
จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 2, 57 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
และบิตามารคามี่จำนวนบุตรต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	2	1,252.54	626.27	0.39
ภายในกลุ่ม	57	89,923.65	1,577.60	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 30 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซ่ที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าเอฟเรโซ่ 3.17
ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 2, 57 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและบิตามารคามี่จำนวนบุตรต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
และมารคามี่สภาพการทำงานต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F-Ratio
ระหว่างกลุ่ม	1	1,398.42	1,398.42	0.90
ภายในกลุ่ม	58	89,777.77	1,547.89	
ผลรวม	59	91,176.19		

จากตารางที่ 31 จะเห็นว่าค่าเอฟเรโซ่ที่ได้มีค่าน้อยกว่าค่าเอฟเรโซ่ 4.00
ที่ได้จากตารางที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระ 1, 58 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน
ที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและมารคามี่สภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้ คือ

ในค่านิยมหลังของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเปรียบเทียบจำนวนของกลุ่มตัวอย่างตามสภาพของครอบครัวโดยไม่คำนึงถึงสภาพการเข้าเรียน พบว่า กลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ 0 - ป.4 มีมากที่สุด กลุ่มที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และมีบุตร 1 - 2 คน มีมากที่สุด และกลุ่มที่มารดาทำงานอยู่กับบ้านมีมากกว่าที่ทำงานนอกบ้าน เมื่อเปรียบเทียบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสภาพการเข้าเรียนและสภาพของครอบครัวเด็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างเฉพาะที่เข้าเรียนในโรงเรียน กลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ ป.4 - ม.ศ.3 มีมากที่สุด กลุ่มที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจสูง และกลางมีมากพอ ๆ กัน กลุ่มที่มีบิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน มีมากที่สุด และกลุ่มที่มารดาทำงานนอกบ้านมีมากกว่าที่ทำงานอยู่กับบ้าน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้เข้าเรียน พบว่า กลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ 0 - ป.4 และบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีมากที่สุด ส่วนตัวแปรด้านจำนวนบุตรของบิดามารดานั้นพบว่า กลุ่มที่มีบิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีจำนวนมากพอ ๆ กัน และกลุ่มตัวอย่างที่มารดาทำงานอยู่กับบ้านมีมากกว่าที่ทำงานนอกบ้าน

ในการเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็ก ตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันโดยไม่คำนึงถึงสภาพการเข้าเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนบุตร ของบิดามารดาเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนแตกต่างกัน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และสภาพการทำงานของมารดาเป็นตัวแปรที่ไม่มีผลทำให้สุขนิสัยต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยเฉพาะกลุ่มที่เข้าเรียนในโรงเรียนตามสภาพของครอบครัวในแต่ละค่านิยม พบว่า สุขนิสัยของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยของกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้เข้าเรียน ตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกันในแต่ละค่านิยมก็พบว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 เด็กที่มีความร่ำรวยให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน
 - 1.2 เด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน
 - 1.3 เด็กที่มีความร่ำรวยมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน
 - 1.4 เด็กที่มีความร่ำรวยมีจำนวนบุตรต่างกัน
 - 1.5 เด็กที่มีความร่ำรวยมีสภาพการทำงานต่างกัน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน ตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกันอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู จำนวนบุตร ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา และสภาพการทำงานของมารดา
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกันอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู จำนวนบุตร ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา และสภาพการทำงานของมารดา

ประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษารั้งนี้ คือ เด็กวัยก่อนเข้าเรียน อายุ 4 - 6 ขวบ ซึ่งอยู่กับบิดามารดาในเขตเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีทั้งเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียน และเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลแล้ว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน (อนุบาล) ในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 4 โรงเรียน จำนวน 30 คน กลุ่มที่ 2 เป็นเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ในเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดาในหมู่บ้าน 4 หมู่ จำนวน 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ชูศรี หลีกเพชร และสมพงษ์ คีรพัฒน์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่สร้างขึ้นโดยวิเคราะห์พฤติกรรมแบบพฤติกรรมวิกฤติ (Critical Incident Technique)
2. แบบสอบถามเพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์สุ่มนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนั้น ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ให้บิดามารดาเด็กตอบ แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์แยก ได้เด็กที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างละ 30 คน รวม 60 คน

2. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสุ่มนิสัยเป็นเครื่องมือในการสังเกตและสัมภาษณ์สุ่มนิสัยเด็ก โดยทั้งสังเกตตัวเด็กและสัมภาษณ์ครูและบิดามารดาของเด็กในกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาจากข้อ 1 การให้คะแนนสุ่มนิสัยเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปรียบเทียบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นร้อยละ การเปรียบเทียบแบ่งแยกตามจำนวนบุตร ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา สภาพการทำงานของมารดา และสภาพการเข้าเรียน ของเด็ก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคุณสมบัติของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดู จำนวนบุตร ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา สภาพการทำงานของมารดาและสภาพการเข้าเรียนของเด็ก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสภาพครอบครัวของเด็ก

1. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา ปรากฏว่า เด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ 0 - ป.4 มีมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับสูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3 และกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ ม.ศ.3 - อนุปริญญา มีจำนวนน้อยที่สุด

2. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ปรากฏว่า เด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำมีมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับกลาง และกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูงมีน้อยที่สุด

3. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามจำนวนบุตรของบิดามารดา ปรากฏว่า เด็กที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน มีมากที่สุด รองลงมา คือ 3 - 4 คน และกลุ่มที่ บิดามารดามีบุตร 5 คนขึ้นไปมีน้อยที่สุด

4. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพการทำงานของมารดา ปรากฏว่า เด็กที่มารดาทำงานอยู่กับบ้านมากกว่าเด็กที่มารดาทำงานนอกบ้าน

5. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพการเข้าเรียนและระดับการศึกษาของ บิดาหรือมารดา ปรากฏว่า

5.1 เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ ป.4 - ม.ศ.3 มีมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าอนุปริญา และระดับสูงกว่า ม.ศ.3-อนุปริญา มีน้อยที่สุด

5.2 เด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ 0 - ป.4 มีมากที่สุด และมากกว่า ป.4 - ม.ศ.3 ส่วนระดับสูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญา และอนุปริญาขึ้นไปไม่มีเลย

6. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพการเข้าเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ปรากฏว่า

6.1 เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับสูง และระดับกลาง มีจำนวนใกล้เคียงกัน และมากกว่าเด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ

6.2 เด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ซึ่งบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำมีมากที่สุด และมากกว่าระดับกลาง ส่วนเด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับสูงไม่มีเลย

7. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพการเข้าเรียนและจำนวนบุตรของบิดามารดา ปรากฏว่า

7.1 เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งบิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน มีมากที่สุด รองลงมา คือ 3 - 4 คน และเด็กที่บิดามารดามีบุตร 5 คนขึ้นไปมีน้อยที่สุด

7.2 เด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งบิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีมากพอ ๆ กัน และเด็กที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน มีน้อยที่สุด

8. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพการเข้าเรียนและสภาพการทำงาน ของมารดา ปรากฏว่า

8.1 เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนที่มารดาทำงานนอกบ้าน มีมากกว่าเด็กที่มารดาทำงานอยู่กับบ้าน

8.2 เด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ที่มารดาทำงานอยู่กับบ้านมีมากกว่าเด็กที่มารดาทำงานนอกบ้าน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สัจนัยของเด็กตามสมมุติฐาน

1. เมื่อเปรียบเทียบสัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยไม่คำนึงถึงสภาพการเข้าเรียนของเด็กได้ผลดังนี้

1.1 สัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.38$)

✓ 1.2 สัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 19.96$) โดยสัจนัยของเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3 ระดับสูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา และระดับสูงกว่าอนุปริญญาพอ ๆ กัน แต่ต่ำกว่าเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ 0 - ป.4

✓ 1.3 สัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 16.92$) โดยสัจนัยของเด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง และระดับกลาง พอ ๆ กัน แต่ต่ำกว่าเด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ

✓ 1.4 สัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.82$) โดยสัจนัยของเด็กที่บิดามารดามีจำนวนบุตร 1 - 2 คน กับ 3 - 4 คน พอ ๆ กัน และสัจนัยของเด็กที่บิดามารดามีบุตร 3 - 4 คน กับ 5 คนขึ้นไปพอ ๆ กันเช่นกัน แต่สัจนัยของเด็กที่บิดามารดามีบุตร 1 - 2 คน ต่ำกว่า 5 คนขึ้นไป

1.5 สัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มารดามีสภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.95$)

2. สัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 56.77$) โดยที่สัจนัยของเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียน ต่ำกว่าเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน

3. เมื่อเปรียบเทียบสัจนัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเฉพาะกลุ่มที่เข้าเรียนในโรงเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน ได้ผลดังนี้

3.1 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = .0013$)

3.2 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.84$)

3.3 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.19$)

3.4 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ที่เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.20$)

3.5 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและมารดามีสภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.04$)

4. เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ตามสภาพทางครอบครัวที่แตกต่างกัน ได้ผลดังนี้

4.1 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 2.70$)

4.2 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.77$)

4.3 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.13$)

4.4 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และบิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.39$)

4.5 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และมารดามีสภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.90$)

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้อยู่ภายในขอบเขตของประชากรที่ศึกษาเท่านั้น ประชากร คือ เด็กวัยก่อนเข้าเรียน อายุ 4 - 6 ขวบ ซึ่งอยู่กับบิดามารดาในเขตเทศบาล

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีทั้งเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน และเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลแล้ว

1. ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน โดยไม่คำนึงถึงสภาพการเข้าเรียนของเด็ก

1.1 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.38$) นั่นคือ เด็กที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน และแบบประชาธิปไตย มีสุขนิสัยไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกับเด็กที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือไม่นั้น ไม่อาจทราบได้ เนื่องจากไม่มีเด็กกลุ่มนี้ในกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยนี้ค้านกับสมมุติฐานข้อ 1.1 แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยในเรื่องที่ใกล้เคียงกัน คือ การวิจัยของ วิณี ชิดเชิวงค์ (วิณี ชิดเชิวงค์, 2521 : 117) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภค และการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ในจังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาพบว่า ชนิดอาหารที่เด็กบริโภคจากครอบครัวที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับแบบเข้มงวดกวดขัน ไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบเข้มงวดกับแบบปล่อยปละละเลย โดยเด็กวัยก่อนเรียนที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบเข้มงวดกวดขัน ชนิดของอาหารที่เด็กบริโภคครบมาตรฐานมากกว่าเด็กที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ วิณี ชิดเชิวงค์ ในภาคผนวก พบว่า แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักใกล้เคียงกันมากกับแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของผู้วิจัยเอง ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้ สอดคล้องกัน และผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าถ้ากลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษานี้มีเด็กที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก็อาจจะได้ผลการวิจัยออกมาว่าสุขนิสัยของเด็กกลุ่มที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขันแตกต่างกับเด็กที่บิคารมารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย อนึ่ง จากการวิเคราะห์แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิคารมารดาเด็กกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีบิคารมารดาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้น อาจเป็นเพราะว่าบิคารมารดาเด็กที่มีแนวโน้มให้การ

อบรมเลี้ยงดูแบบนี้ไม่กลาตอบความจริง เพราะมีความอาย ถ้าหากคนอื่นทราบว่าตนไม่เอาใจใส่เลี้ยงดูบุตร ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงอาจปล่อยปละละเลยก็ได้

1.2 สุนัขนิสัยของเด็กรักก่อนเข้าเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 19.96$) เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.2 โดยสุนัขนิสัยของเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3 ระดับสูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา และระดับสูงกว่าอนุปริญญาพอ ๆ กัน แต่ดีกว่า เด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับ 0 - ป.4 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าบิดาหรือมารดาของเด็กที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับที่สูงกว่า ป.4 ขึ้นไปจนถึงระดับสูงกว่าอนุปริญญา มีความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และแนะนำให้บุตรปฏิบัติสุนัขนิสัยได้ดีกว่าเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ 0 - ป.4 เหตุผลนี้สอดคล้องกับคำสรุปรายงานการวิจัยของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2517 : 39) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับเด็กเล็กในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2516 จากการศึกษาได้ผลสรุปว่า ผู้ปกครองเด็กที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษา จะทำให้มีโอกาสได้รับความรู้ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย ทั้งนี้ เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กมีสอนในระดับที่สูงกว่าชั้นประถม คนเหล่านี้จึงมักได้รับคำแนะนำและบอกเล่าจากบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้นมากกว่าทางการแพทย์ที่ถูกต้อง และจากการศึกษาเรื่องนี้ยังพบอีกว่า การขาดอนามัยศึกษานั้นสาเหตุสำคัญของการเจ็บป่วย และการตายของประชาชนที่มีความยากจนและการศึกษาน้อย เพราะคนเหล่านี้ไม่เข้าใจว่าการป้องกันดีกว่าการแก้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี (วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี, 2514 : 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้โภชนาการขั้นพื้นฐานของมารดาในอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาดีกว่ามีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่าผู้มีการศึกษาน้อย และผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ สามารถตอบความหมายของคำว่า อาหารคืออะไร ได้ถูกมากกว่าผู้ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ นอมถิติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ (นอมถิติ จงพยุหะ และคนอื่น ๆ,

2518 : 73) ที่ว่า บิคารมารคาที่มีการศึกษาคี ย่อมมีความรู้และความเข้าใจในการอบรม เลี้ยงดูและแนะนำบุตรได้ดีกว่าบิคารมารคาที่มีการศึกษาน้อย เช่น รู้จักการให้อาหารลูก ตามหลักโภชนาการ แบ่งเวลาให้ลูกด้วยความอบอุ่นและความสุขใจ ดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ของเด็ก อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทสังคม วัฒนธรรม ศีลธรรม ระเบียบต่าง ๆ และ คำแนะนำในการปรับตัวให้เหมาะสม ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ บิคาหรือมารคาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่า ป.4 ขึ้นไปจนถึงระดับสูงกว่าอนุปริญา มีสุขนิสัย ดีกว่าเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิคาหรือมารคาได้รับการศึกษาในระดับ 0 - ป.4

1.3 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิคารมารคามีสถานะทางเศรษฐกิจต่างกัน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 16.92$) เป็นไปตามสมมุติฐาน ขอ 1.3. โดยสุขนิสัยของเด็กที่บิคารมารคามีสถานะทางเศรษฐกิจระดับสูงและระดับกลาง พอ ๆ กัน แต่ดีกว่าเด็กที่บิคารมารคามีสถานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เด็กที่บิคารมารคามีสถานะทางเศรษฐกิจระดับกลาง (คิดรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 1,666 - 4,166 บาท) และเด็กที่บิคารมารคามีสถานะทางเศรษฐกิจระดับสูง (คิดรายได้ เฉลี่ยประมาณเดือนละ 4,250 - 10,000 บาท) ไม่มีความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ ปัญหาในการกินนเรื่องการทำมาหากินมีน้อย ซึ่งช่วยให้มีเวลาอบรมเลี้ยงดูและเอาใจใส่ บุตรได้มาก *การมีฐานะทางเศรษฐกิจก็ยิ่งช่วยให้มีอำนาจในการซื้ออุปกรณ์ที่ใช้อำนวย การให้เด็กได้มีสุขนิสัยที่ดีด้วย เช่น มีสบู่ฟอกตัว ยาสีฟัน แปรงสีฟัน *ส่วนเด็กที่บิคารมารคา มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะมีลักษณะตรงข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว ความเห็นนี้สอดคล้องกับ คำกล่าวของ กานดา ณ ถลาง (กานดา ณ ถลาง, 2511 : 19) ได้กล่าวถึงอิทธิพล ของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมว่ามารคาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะ เตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นไว้ให้กับลูกได้ดีกว่ามารคาที่มีฐานะเศรษฐกิจการเงินไม่ดี แม้ว่าจะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การเตรียมเท่ากัน แต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะ ทำได้สมใจ ทั้งนี้ ย่อมรวมไปถึงสภาพของเคหสถานที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัยด้วย นอกจากนี้ สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, ม.ป.ป. : 171) ยังได้กล่าวในทำนองเดียวกันอีกว่า เด็กที่มีนิสัยสกปรก สวมเสื้อผ้าขาด ผมยุงเหยิง เล็บมือดำ มีกลิ่นตัวเหม็นสาบ กินอาหารมูมมาม ไม่ชอบอาบน้ำ

ขาดการเอาใจใส่ตัวเอง มักเป็นเด็กที่มีปัญหาทางด้านครอบครัว เช่น ครอบครัวยากจน บ้านสกปรก ความเป็นอยู่ในบ้านไม่เรียบร้อย เด็กถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ทางบ้านไม่มีอุปกรณ์ที่ทำความสะอาด พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ลูก เพราะต้องออกไปทำงาน นอกบ้าน นอกจากสอดคล้องกับความเห็นของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาทั้ง 2 ท่านที่กล่าวมาแล้ว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในเรื่องคล้ายคลึงกันในต่างประเทศอีก เช่น คริสตาคิส และคนอื่น ๆ (Christakis and others, 1968 : 120) ได้ศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำมีเด็กร้อยละ 71 ที่ได้รับอาหารเลว และยังคงศึกษาเรื่องอาหารของเด็กนักเรียนเกรด 5, 6 ในมลรัฐเวอร์จิเนีย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะนิสัยเกี่ยวกับการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงและปานกลางดีกว่าพวกที่มีรายได้น้อย

1.4 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีปริมาณความถี่จำนวนบุตรต่างกัน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.82$) เป็นไปตามสมมุติฐาน
ข้อ 1.4 โดยสุขนิสัยของเด็กที่มีปริมาณความถี่บุตร 1 - 2 คน กับ 3 - 4 คน พอ ๆ กัน และสุขนิสัยของเด็กที่มีปริมาณความถี่บุตร 3 - 4 คน กับ 5 คนขึ้นไปพอ ๆ กัน เช่นกัน แต่สุขนิสัยของเด็กที่มีปริมาณความถี่บุตร 1 - 2 คน ดีกว่า 5 คนขึ้นไป การที่ผลงานวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กที่มีปริมาณความถี่บุตร 1 - 2 คน กับ 3 - 4 คน และ 3 - 4 คน กับ 5 คนขึ้นไป แต่ละคู่มีจำนวนบุตรใกล้เคียงกัน ทำให้บุตรมีโอกาสได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดูจากบิดามารดา และการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติสุขนิสัยที่ดีพอ ๆ กัน และจากผลการวิจัยจะเห็นว่าสุขนิสัยของเด็กที่มีปริมาณความถี่บุตร 1 - 2 คน สูงกว่า 5 คนขึ้นไป ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าปริมาณความถี่บุตรน้อย (1 - 2 คน) มีโอกาสเอาใจใส่เลี้ยงดูและฝึกฝนอบรมบุตร ตลอดจน มีอำนาจการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่เอื้อต่อการมีสุขนิสัยที่ดีไ้มากกว่าผู้ที่มียุตรจำนวนมาก (5 คนขึ้นไป) เหตุผลนี้สอดคล้องกับรายงานวิจัยของนามัยแมและเด็กกับการวางแผนครอบครัวของ ม.ล.เกษร สนิทวงศ์ (อ้างจาก สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี, 2519 : 17) ที่ว่าในครอบครัวขนาดเล็กที่มีลูกห่างกัน บิดามารดามีโอกาสให้การเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตรไ้มากกว่า โดยมุ่งพัฒนาการเด็กให้สูงสุด นอกจากนี้ ม.ล.เกษร สนิทวงศ์ ยังเสริมว่า ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิก

มาก ๆ มีผลกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของครอบครัว และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่สี่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2519 : 55) ยังได้กล่าวถึงปัญหาสำคัญของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนว่า ปัญหาสำคัญของเด็กในวัยนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและสุขภาพอนามัยซึ่งเด็กที่มีปัญหานี้ส่วนมาก เป็นเด็กในแหล่งสลัมกับชนบทที่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมาก ดังนั้น จากผลการวิจัยนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน แตกต่างกัน

1.5 สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีสภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.95$) ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1.5 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีมารดาทำงานอยู่กับบ้านกับที่มีมารดาทำงานนอกบ้าน มี สุขนิสัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับผลงานวิจัยในเรื่องบุคลิกภาพของเด็กในคานอน ๆ เช่น จากรายงานการวิจัยของเทอร์เรนซ์ (Terence อ้างจาก สุธา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม, ม.ป.ป. : 208) ได้ศึกษาเรื่องของเด็กที่มีมารดาเลี้ยงดูตลอดเวลาและเด็กที่มีมารดาเลี้ยงดูเป็นบางเวลา (Children of Full Time and Part Time Mother) การศึกษาใช้วิธีศึกษาเด็กแต่ละบุคคลติดต่อกันเป็นระยะยาว (Longitudinal) พฤติกรรมของเด็กได้มาจากการรายงานของมารดาและการไปสังเกตโดยตรง พบว่า เด็กกลุ่มที่มีมารดาเลี้ยงดูตลอดเวลา (Maternal Care) กับกลุ่มที่แยกจากมารดาเป็นครั้งคราวเป็นระยะเวลาติดต่อกัน 1 เดือน หรือมากกว่านั้น (Episodic Separation) จะพบความแตกต่างของพฤติกรรมในกลุ่มที่แยกจากมารดาเป็นครั้งคราวในด้านต่าง ๆ คือ มีการเรียกร้องความสนใจน้อย มีปัญหาในการนอนและนิสัยในการพูด ไม่ค่อยคลั่งไคล้ นอกจากนี้จากการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภค และการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมาของ วิณี ชิดเชิดวงศ์ (วิณี ชิดเชิดวงศ์, 2521 : 117) พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกันทางสถานภาพการทำงาน ชนิดอาหารที่เด็กบริโภคจะแตกต่างกัน ฉะนั้น จะเห็นว่าผลงานวิจัยครั้งนี้ค้านกับสมมุติฐาน และผลงานวิจัยของคนอื่นที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ศึกษานี้ ถึงแม้มารดาจะออกไปทำงานนอกบ้าน แต่เด็กก็ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดูจากญาติพี่น้อง ซึ่งอยู่ภายในบ้านหรือบ้านใกล้เคียงกันตลอดเวลา เด็กไม่ได้ถูกปล่อยปละละเลย

ดังนั้น พฤติกรรมของเด็กที่มารดาออกไปทำงานนอกบ้านจึงน่าจะจะไม่แตกต่างกับเด็กที่มารดาทำงานอยู่กับบ้าน เพราะได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงคพอ ๆ กัน

2. สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 56.77$) เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2 โดยที่สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนดีกว่าเด็กที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการศึกษาในโรงเรียนของเด็กวัยนี้ เน้นหนักที่การเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ และการฝึกฝนให้เด็กปฏิบัติทางสุขนิสัยก็เน้นมากเช่นเดียวกัน ส่วนเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนซึ่งอยู่บ้านกับบิดามารดานั้นอาจไม่ได้รับการฝึกฝนให้ปฏิบัติสุขนิสัยอย่างจริงจัง หรือไม่เน้นมากเท่ากับโรงเรียน จากการที่ผู้วิจัยไปสังเกตสุขนิสัยเด็กที่โรงเรียน ได้เห็นว่าครูมีความพยายามอย่างเต็มที่ในการฝึกฝนเพื่อให้เด็กมีสุขนิสัยดี เช่น มีการตรวจความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า ของใช้ทุกวัน ฝึกหัดการใช้ส้วมให้เป็น เอาใจใส่เด็กเกี่ยวกับสุขนิสัยทุก ๆ ด้าน เช่น การรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้ การป้องกันอุบัติเหตุและโรคติดต่อ ตลอดจน เอาใจใส่ในด้านการออกกำลังกาย เมื่อเด็กได้รับการฝึกฝนทุกวันก็จะทำให้เด็กติดเป็นนิสัย และเป็นสุขนิสัยที่ดีในที่สุด ส่วนเด็กที่บ้านอาจจะไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ เด็กที่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนยังได้เปรียบในด้านการได้รับขบวนการสังคมประกิต (Socialization) คือ จะได้รับถึง 2 ทาง ทั้งบ้านและโรงเรียน ส่วนเด็กที่อยู่กับบ้านนั้น จะได้รับจากทางบ้านเพียงทางเดียวเท่านั้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ สุชาติ โสมประยูร (สุชาติ โสมประยูร, 2514 : 118) ได้กล่าวว่า ผลของการได้รับความรู้ในวิชาสุขศึกษาระหว่างการเรียนที่บ้านกับที่โรงเรียนนั้น การสอนสุขศึกษาในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กได้รับความรู้หรือประสบการณ์ที่ถูกต้องจากครูกกว่า แทนที่นักเรียนจะได้รับความรู้หรือประสบการณ์มาจากทางบ้าน จากเพื่อน หรือชุมชน เพราะความรู้นี้ได้มาจากแหล่งอื่น ๆ อาจไม่ถูกต้อง และเหมาะสมหรือเชื่อถือได้ และอาจเกิดอันตรายขึ้นได้ นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยที่สนับสนุนในทำนองเดียวกันอีก คือ กูดคิคุทซ์ และคนอื่น ๆ (Goodyknoontz and others อ้างจาก Lambert, 1958 : 29) ศึกษาพบว่า เด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่ปฐมวัย จะได้เปรียบกว่าเด็กที่เริ่มเรียนในชั้นประถมปีที่ 1 ในเรื่อง

ความพร้อมและทักษะต่าง ๆ ดังนั้น สุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน น่าจะดีกว่าสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเฉพาะกลุ่มที่เข้าเรียนในโรงเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตรของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา และสภาพการทำงานของมารดา ปรากฏว่า สุขนิสัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 และ 3.5 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการที่เด็กได้เข้าเรียนในโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เด็กมีสุขนิสัยไม่แตกต่างกัน ถึงแม้จะมีภมิลหลัง คือ สภาพทางครอบครัวที่แตกต่างกันก็ตาม และโรงเรียนอนุบาลทุกโรง ต่างก็มีความมุ่งหมายเหมือนกัน คือ มุ่งส่งเสริมความเจริญเติบโตของเด็กโดยรอบคอบให้ไปเป็นไปตามความสามารถ อัตราความเจริญ ความต้องการและความสนใจของแต่ละคน ส่งเสริมความเจริญของแต่ละคนให้รู้จักทำตนเมื่ออยู่ในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม การส่งเสริมความเจริญของเด็กโดยรอบคอบนั้น ดำเนินการส่งเสริมความเจริญทางร่างกาย เป็นคนว่า ให้เด็กมีสุขนิสัยดี เช่น รู้จักระวัง รักษาตัวให้พ้นจากโรคภัยและอุบัติเหตุ ให้มีโอกาสซักถามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ให้ได้รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตัวเอง ตลอดจนส่งเสริมความเจริญด้านสังคม อารมณ์ และสติปัญญาด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2519 :

1) จะเห็นว่าความมุ่งหมายของโรงเรียนนั้น มุ่งเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและการฝึกฝน เพื่อให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีเป็นความมุ่งหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งด้วย ประกอบกับเด็กวัยนี้ยังมีอายุน้อย (4 - 6 ขวบ) การฝึกฝนอบรมเพื่อเป็นนิสัยหรือพัฒนานิสัยจึงทำได้ง่าย ดังนั้น ในด้านสุขนิสัย ถึงแม้เด็กจะมีสภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน แต่เมื่อได้รับการฝึกฝนจากโรงเรียนที่มีความมุ่งหมายเดียวกัน น่าจะมีสุขนิสัยไม่ต่างกัน

จากผลการวิจัยข้อนี้มีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่า สภาพการเข้าเรียนของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนมีอิทธิพลต่อสุขนิสัยของเด็กวัยนี้มากกว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ซึ่งถ้าหากได้โรงเรียนดีและครูดีก็อาจจะช่วยพัฒนาสุขนิสัยของเด็กให้ดียิ่งขึ้น

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน ตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดู

ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตรของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา และสภาพการทำงานของมารดา ปรากฏว่า สุนัขยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 การที่ผลงานวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนกลุ่มนี้มีสภาพภูมิหลังคล้าย ๆ กัน คือ เกือบทั้งหมดมีบิดามารดาได้รับการศึกษาในระดับต่ำ (0 - ป.4) (ดูจากตารางที่ 9 หน้า 50 ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 45 จากทั้งหมดร้อยละ 50) นอกจากนี้บิดามารดาเกือบทั้งหมดมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (รายได้เฉลี่ยปีละประมาณ 8,000 - 20,000 บาท) (ดูจากตารางที่ 10 หน้า 51 ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 40 จากทั้งหมดร้อยละ 50) การที่เด็กเกือบทั้งหมดมีสภาพภูมิหลังที่สำคัญคล้าย ๆ กัน คือ บิดามารดามีฐานะยากจน และการศึกษาต่ำ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีสุนัขยไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับการวิจัย

1.1 เนื่องจากการศึกษาเปรียบเทียบสุนัขยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลกนี้ เป็นการศึกษาครั้งแรกในประเทศไทย จึงควรมีการศึกษาเรื่องนี้ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาค้างนี้ เช่น กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลางที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมคล้ายกับจังหวัดพิษณุโลก และควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาคที่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างกัน เช่น ระหว่างกลุ่มตัวอย่างภาคกลางที่นับถือศาสนาพุทธกับกลุ่มตัวอย่างภาคใต้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ เพราะความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาอาจมีผลต่อสุนัขย

1.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสุนัขยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพของครอบครัวที่แตกต่างกันในค่านอื่น ๆ อีก เช่น ระหว่างเด็กที่อยู่กับบิดามารดาและพี่น้องที่มีความรักใคร่ปรองดองกัน กับเด็กที่บิดามารดาและพี่น้องไม่รักใคร่ปรองดองกัน

1.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสุนัขยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยแยกศึกษาเปรียบเทียบที่ละค่าน เช่น สุนัขยในค่านการรักษา

ความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้ สุขนิสัยในด้านการรักษา
ความปลอดภัยจากอันตรายหรืออุบัติเหตุ สุขนิสัยในด้านการรับประทานอาหาร เป็นต้น

2. สำหรับรัฐบาลและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยก่อนเข้าเรียน

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสุขนิสัยน้อยกว่า เป็นเด็ก
ที่มาจากรอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำ โดยเฉพาะในระดับ 0 - ป.4 บิดา
มารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (รายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 8,000 - 20,000 บาท)
บิดามารดาที่มีจำนวนบุตรมาก (5 คนขึ้นไป) กับเด็กกลุ่มที่ยังไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน
ดังนั้น รัฐบาลและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยนี้ ทุกฝ่ายควรให้การสนับสนุนด้วยวิธีการ
ต่าง ๆ เช่น

✓ (2.1) จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์เด็กปฐมวัยให้ทั่วถึงทุกตำบล เนื่องจาก
โรงเรียนอนุบาลหรือสถานทีรับเลี้ยงเด็ก เช่น ของกระทรวงมหาดไทย ของกรมการศาสนา
และของกระทรวงศึกษาธิการ มิใช่เพียงพอกับความต้องการ ตำบลใดที่ประชาชนส่วนใหญ่
มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ รัฐบาลควรให้การอุดหนุนสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์ปฐมวัยใน
ตำบลนั้นให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อช่วยพัฒนาสุขนิสัยเด็กกลุ่มที่มีบิดามารดายากจนและมีบุตรมาก

✓ (2.2) ควรรณรงค์ในการแพร่ความรู้ทางด้านสุขนิสัยให้กับบิดามารดาเด็ก โดย
เฉพาะอย่างยิ่ง ในเด็กกลุ่มที่ไม่ได้เข้าเรียน และกลุ่มที่มีบิดามารดายากจน การศึกษาคำ
และมีบุตรมาก การเผยแพร่อาจทำได้โดยการฉายภาพยนตร์ การออกรายการวิทยุ เขียนเป็น
การ์ตูนในหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.3 ควรมีการสอดแทรกความรู้ในด้านสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนเข้าไว้ใน
หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ เช่น หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

✓ (2.4) หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ควรให้ความสำคัญกลุ่มวิชา
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขนิสัย เช่น หน่วยตัวเราในระดับ
ประถมปีที่ 1 - 2 ให้มาก ๆ

3. สำหรับครูอนุบาลและครูประถมปีที่ 1

✓ ○ ครูจะช่วยเหลือเด็กได้ในกรณีที่เด็กได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนแล้ว เมื่อเด็กเริ่ม
เข้าเรียนครูควรให้ความสนใจช่วยเหลือในด้านการพัฒนาสุขนิสัยกับเด็กในกลุ่มที่มีบิดามารดา
ยากจน การศึกษาคำ และมีบุตรมากเป็นพิเศษ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กานดา ณ ถลาง "พันธกรรมและสิ่งแวดล้อมอันมีอิทธิพลต่อความเจริญของเด็ก"
เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความประกอบหมวดการศึกษา
วิชาชีพวิทยาพัฒนาการ หน้า 15 - 21 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ 2511.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ความคิดเห็น
เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา หน้า 206 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2520.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานสภาพโดยทั่วไปของบิดาหรือผู้ปกครอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2520, 91 หน้า.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน การศึกษาเกี่ยวกับเด็กเล็ก
ในประเทศไทย 2516 กองวางแผนกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517, 223 หน้า.
- คหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม ตำราพัฒนาการเด็ก วิบูลย์กิจ 2518,
318 หน้า.
- จรินทร์ ธานีรัตน์ อนามัยส่วนบุคคลและชุมชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2514,
329 หน้า.
- จารุณี สงขลา "การเรียนรู้เรื่องอนามัย" อนามัยที่เริ่มต้นที่บ้าน หน้า 31 - 37,
โรงพิมพ์ศรีหงส์ 2516.
- ฉวีวัฒน์ จุณานนท์ ศรีธรรม ชนะภูมิ และณอม มะโนมัย คุยกับหมอ เรื่อง ...
"ลูก" พิมพ์ครั้งที่ 3 อักษรสัมพันธ์ 2519, 311 หน้า.
- ชูศรี หลักเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างกรอบมเลียงกับความเชื่อมั่นในตนเอง และ
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินูญานพันธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2517, 101 หน้า.
- นอมฤติ จงพยุหะ สมประสงค์ ปิ่นจินดา และศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ คู่มือการศึกษา
วิชาพัฒนาการเด็ก ศึกษาสัมพันธ์ 2518, 234 หน้า.

- บุญชัน เตะกะกัมพูช โครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 108 หน้า.
- ประเสริฐ รุจิระวงศ์ "คำปราศรัยของ ฯลฯ พลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิระวงศ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เนื่องในวันอนามัยโลก 7 เมษายน 2516"
อนามัยที่เริ่มต้น ไม่ปรากฏจำนวนหน้า โรงพิมพ์ศรีหงส์ 2516.
- ฝน แสงสิงแก้ว "สุขภาพจิตของสตรีที่ทำงานนอกบ้าน" หน้า 66 - 84 ปาฐกถา
สุขภาพจิตบางเรื่อง บำรุงนุกุลกิจ 2510.
- ยัง พิตยาคม จิตวิทยาว่าด้วยปัญหาเด็ก โอเคียนสโตร์ 2508, 368 หน้า.
- วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี การศึกษอุปสรรคต่อการส่งเสริมการโภชนาการชนบท ศึกษา
เฉพาะกรณี อำเภอสงเนิน จังหวัดนครราชสีมา หน้า 64 ปริญญานิพนธ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2514.
- วิณี ชิดเชิดวงศ์ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโต
ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา หน้า 117
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521.
- ✓ ศรีสาสกี ชลวิสุทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับกลางในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2505, 217 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง คู่มือการจัดคอนบาศศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ 2519,
123 หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่สี่ (2520 - 2524)
เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคม กองวางแผนกำลังคน สำนักงานปลัดกระทรวง
2519, 61 หน้า.
- สมพงษ์ ติรพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และ
ความรู้สึกับผิดชอบ ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2517, 58 หน้า.
- สวอร์/ไทท์ ฮิวเบิร์ตโอ วิถีแห่งสุขภาพ คริสตจักรเซเวนเดย์ แอดเวนติสแห่ง
ประเทศไทย 2509, 399 หน้า.

- สมลักษณ์ หิตะศักดิ์ อนามัยส่วนบุคคลและอนามัยสังคม ศิวพร 2503, 285 หน้า.
- สาธารณสุข, กระทรวง สถิติสาธารณสุข 2515 ศุภสภา 2518, 320 หน้า.
- สามัญศึกษา, กรม รายงานการวิจัยสาเหตุที่เด็กไม่ได้เข้าสอนในโรงเรียนประชาบาล
ในจังหวัดกาญจนบุรี ศุภสภา 2513, 31 หน้า.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาเด็ก ประสานมิตร ม.ป.ป.,
 217 หน้า.
- สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี การศึกษาริโณคนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนในบ้านน้อย หมู่ 3
ตำบลทอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 2518 ปริญญาพันธ์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2518, 75 หน้า.
- สุชาติ โสมประยูร โครงการสุขภาพในโรงเรียน ไทยวัฒนาพานิช 2514, 191 หน้า.
- เสนอ อินทรสุขศรี "บ้านคั่นคี่" เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความ
ประกอบหมวดการศึกษาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ หน้า 42 - 49 หน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ 2511.
- Allen L. Edwards, Experimental Design in Psychological Research,
 Publishing Co. PVT. LTD., New York, 1968.
- Balwin, Alfred L., "Socialization and Parent-Child Relationship,"
Child Development, 19 : 129 - 139, September, 1948.
- Buss, A. H., The Psychology of Aggression, 2nd.ed., Harcourt,
 Brace and World, New York, 1963, 760 pp.
- Christakis, G., and others, "A Nutritional Epidemiologic
 Investigation of 642 New York City Children," pp. 107 - 126
American Journal Clinical Nutrition 21, 1968.
- Danziger, Kurt, Socialization, Penguin Books, London, 1971, 175 pp.
- Dinkmeyer, Don C., Child Development : The Emerging Self,
 Prentice-Hall, New Jersey, 1965.
- Ferguson, George A, Statistical Analysis in Psychology and
Education, McGraw-Hill, New York, 1966.
- Freud, Sigmund, An Outline of Psychoanalysis, W.W. Norton and
 Company, New York, 1945.

- Guilford, J.P. Psychometric Method, 2nd. ed., Tata McGraw-Hill, Bombay, 1945, 597 pp.
- Herlock, E.B., Child Development 4th. ed., McGraw-Hill, New York, 1964, 776 pp.
- Heseltine, Marjorie, "Freedom from Hunger Campaign," Education and Training in Nutrition, pp.7, Rome : FAO, Basic Study No.6, 1972.
- Jersild, Arthur T., Child Psychology, pp.89-92, Prentice Hall, New Jersey, 1960.
- Lambert, Hazel M., Teaching The Kindergarten Child, pp.29, Harcart, Brace and Company, New York, 1958.
- Mussen, Paul H., The Psychological Development of the Child, Anglewood Cliffs, 1963, 102 pp.
- Mussen, Paul H., and others, Child Development and Personality, John Wealherhill, 1969, Tokyo, 795 pp.
- Peck, R.F., "Family Patterns Correlated with Adolescent Personality Structure," Journal of Abnormal and Social Psychology, 62 : 347 - 350, November, 1958.
- Quin McNemar, Psychological Statistics, John Wiley and Sons, New York, 1969.
- Redke, Marian J., The Relation of Parential Authority to Children Behavior and Attitudes, University of Minnesota Press, 1964.
- Ringness, Thomas A., Mental Health in the School, Random House, New York, 1968, 492 pp.
- Sears, Robert R, Eleanor E. Maccoby and Harry Levin, Patterns of Child Rearing, Row, Peterson and Company, New York, 1957, 533 pp.
- William M. Mchrens & Irvin J. Lehmann, Measurement and Evaluation in Education and Psychology, Holt, Rinehart and Winston, New York, 1972.
- Wray, D. Joe and Alfred Aguirre, "Protein-Caloric Malnutrition in Candelaria, Columbia," The Journal of Tropical Pediatrics, pp.88, September 1960.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ตารางเกี่ยวกับ

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน

ตารางที่ 32 แสดงค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1.	.2.712*	21.	2.501*	41.	5.084**
2.	4.421*	22.	2.083*	42.	4.268**
3.	4.154*	23.	2.971*	43.	7.017**
4.	5.272*	24.	2.065*	44.	5.460**
5.	4.245*	25.	3.462*	45.	3.127**
6.	6.214*	26.	3.087*	46.	6.093**
7.	6.032*	27.	4.743*	47.	4.921**
8.	4.347*	28.	2.898*	48.	4.795**
9.	4.605*	29.	3.802*	49.	4.422**
10.	3.466*	30.	2.701*	50.	4.237**
11.	3.065*	31.	3.918*	51.	5.204**
12.	4.227*	32.	2.105*	52.	3.225**
13.	4.023*	33.	2.118*	53.	4.943**
14.	7.547*	34.	2.763*	54.	3.496**
15.	2.846*	35.	3.291*	55.	4.237**
16.	4.718*	36.	5.069*	56.	3.692**
17.	3.846**	37.	2.147*	57.	4.767**
18.	6.962*	38.	3.363*	58.	3.198**
19.	2.395*	39.	2.586*	59.	6.111**
20.	2.652*	40.	2.113*	60.	4.226**

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 33 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS
ระหว่างข้อ	19	511.516	26.921
ระหว่างบุคคล	49	490.556	10.011
ที่เหลือ (ข้อ + คน)	931	1,396.844	3.572
ทั้งหมด	999	2,398.916	

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.644

ตารางที่ 34 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS
ระหว่างข้อ	19	341.20	17.957
ระหว่างคน	49	173.78	3.546
ที่เหลือ (ข้อ + คน)	931	843.12	0.905
ทั้งหมด	999	1,358.10	

ค่าความเชื่อมั่น = 0.745

ตารางที่ 35 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS
ระหว่างข้อ	19	118.801	6.252
ระหว่างคน	49	88.331	1.802
ที่เหลือ (คน + ข้อ)	931	468.819	0.503
ทั้งหมด	999	675.951	

ค่าความเชื่อมั่น = 0.721

ตารางที่ 36 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิตามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา	N	คะแนนสุทธิตัวของเด็กรวัยก่อนเข้าเรียน	
		Σx	$\bar{x}$
แบบเข้มงวดกวดขัน	30	8503	283.43
แบบประชาธิปไตย	30	8860	295.33

ตารางที่ 37 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		Σx	$\bar{x}$
0 - ป.4	32	8451	264.09
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3	15	4683	312.20
สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา	3	1045	348.33
สูงกว่าอนุปริญญา	10	3184	318.40

ตารางที่ 38 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		Σx	$\bar{x}$
ระดับสูง (50,001-120,000 บาท)	13	4126	317.38
ระดับกลาง (20,001-50,000 บาท)	19	5838	307.26
ระดับต่ำ (8,000-20,000 บาท)	28	7399	264.25

ตารางที่ 39 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่บิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกัน

จำนวนบุตรของบิดามารดา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
1 - 2 คน	25	7563	302.52
3 - 4 คน	22	6378	289.91
5 คนขึ้นไป	13	3422	263.23

ตารางที่ 40 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มารดามีสภาพการทำงานต่างกัน

สภาพการทำงานของมารดา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
ทำงานอยู่กับบ้าน	32	9112	284.75
ทำงานนอกบ้าน	26	8251	294.68

ตารางที่ 41 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่มีสภาพการเข้าเรียนต่างกัน

สภาพการเข้าเรียนของเด็ก	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
เข้าเรียนในโรงเรียน	30	9504	361.80
ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน	30	7859	261.97

ตารางที่ 42 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและมีบิคารมารคาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูของบิคารมารคา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
เขมวทกวทชัน	15	4756	317.07
ปะชาธิปไตย	15	4748	316.53

ตารางที่ 43 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน และมีบิคาหรือมารคาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน

ระดับการศึกษาของบิคาหรือมารคา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
0 - ป.4	5	1524	304.80
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3	12	3751	312.58
สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา	3	1045	348.33
สูงกว่าอนุปริญญา	10	3184	318.40

ตารางที่ 44 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนใน
โรงเรียนและปิตามารคามี่ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของปิตามารคา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
ระดับสูง (50,001-120,000 บาท)	13	4126	137.38
ระดับกลาง (20,001-50,000 บาท)	11	3599	327.18
ระดับต่ำ (8,000-20,000 บาท)	6	1779	296.50

ตารางที่ 45 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนใน
โรงเรียนและปิตามารคามี่จำนวนบุตรต่างกัน

จำนวนบุตรของปิตามารคา	N	คะแนนสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
1 - 2 คน	17	5454	320.82
3 - 4 คน	11	3421	311.00
5 คนขึ้นไป	2	629	314.50

ตารางที่ 46 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธินิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนและมารคามีสภาพการทำงานต่างกัน

สภาพการทำงานของมารดา	N	คะแนนสุทธินิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
ทำงานอยู่กับบ้าน	12	3825	318.75
ทำงานนอกบ้าน	18	5679	315.50

ตารางที่ 47 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธินิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและมีบิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา	N	คะแนนสุทธินิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
เข้มงวดกวดขัน	15	3755	250.33
ประชาธิปไตย	15	4104	273.60

ตารางที่ 48 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธินิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนและมีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	N	คะแนนสุทธินิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
0 - ป.4	27	6927	256.56
สูงกว่า ป.4 - ม.ศ.3	3	932	310.66
สูงกว่า ม.ศ.3 - อนุปริญญา	—	—	—
สูงกว่าอนุปริญญา	—	—	—

ตารางที่ 49 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียน
ในโรงเรียนและปีความารคาฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของปีความารคา	N	คะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
ระดับสูง (50,001-120,000 บาท)	-	-	-
ระดับกลาง (20,001-50,000 บาท)	8	2239	279.88
ระดับต่ำ (8,000-20,000 บาท)	22	5620	255.45

ตารางที่ 50 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียน
ในโรงเรียนและปีความารคามี่จำนวนบุตรต่างกัน

จำนวนบุตรของปีความารคา	N	คะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
1 - 2 คน	8	2109	263.63
3 - 4 คน	11	2957	268.82
5 คนขึ้นไป	11	2793	253.91

ตารางที่ 51 ค่าสถิติพื้นฐานคะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียน
ในโรงเรียนและมารคามี่สภาพการทำงานต่างกัน

สภาพการทำงานของมารคา	N	คะแนนสุทธิตัวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน	
		ΣX	$\bar{X}$
ทำงานอยู่กับบ้าน	20	5287	264.35
ทำงานนอกบ้าน	10	2527	252.70

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดู
บุตร

คำชี้แจงแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเข้าเรียนอายุ 3 - 6 ขวบ ของท่าน ในการตอบคำถามขอให้ท่านนึกถึงการอบรมเลี้ยงดูเฉพาะเด็กในวัยนี้เท่านั้น คำถามในแต่ละข้อความจะมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ช่อง ขอให้ท่านเลือกตอบคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านที่สุดเพียงช่องเดียว แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกนั้น ดังตัวอย่าง

	เป็น ประจำ	เกือบ ประจำ	ทำบ่อย ปานกลาง	เป็น บางครั้ง	ไม่ เคยเลย
(0) ท่านคอยบังคับให้ลูกอาบน้ำ เมื่อถึงเวลา	✓				
(00) ท่านคอยเอาใจใส่ในของเล่นที่ ลูกเอามาเล่นและคอยกำชับ ไม่ให้ทำเสียหาย		✓			
(000) ท่านจะบ่นว่าเมื่อลูกทำเสีย ของ			✓		

จากข้อ (0) ที่กาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "เป็นประจำ" แสดงว่าท่านปฏิบัติต่อลูก
อย่างนั้นเป็นประจำทุกครั้ง หรือทุกวันไม่เว้นเลย

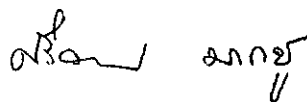
จากข้อ (00) ที่กาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "เกือบประจำ" แสดงว่าท่านปฏิบัติต่อลูก
อย่างนั้นเกือบทุกครั้ง หรือเกือบทุกวัน ซึ่งทำน้อยกว่าช่อง "เป็นประจำ"

จากข้อ (000) ที่กาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ทำบ่อยปานกลาง" แสดงว่าท่านปฏิบัติ
ต่อลูกอย่างนั้นมากปานกลาง บางครั้งก็ทำ บางครั้งก็ไม่ทำ ซึ่งน้อยกว่าช่อง "เกือบ
ประจำ"

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของท่าน ในส่วนนี้ท่านไม่ต้องกรอกข้อความลงไป เพราะผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ท่านเอง

หมายเหตุ การตอบแบบสอบถามนี้ ขอความกรุณาจากท่าน พยายามตอบให้ครบทุกข้อ มิฉะนั้นจะทำให้แบบสอบถามเสีย และพยายามตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านอย่างใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิจัยเท่านั้น

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

 สรวิวรรณ มาก

(นางศรีวรรณ มาก)

นิสิตปริญญาโท สาขาการประถมศึกษา

ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูจริง ๆ โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องว่างข้างล่างให้ตรงกับความเป็นจริงเพียงข้อละ 1 ข้อ โปรดอย่าลืมว่าเป็นคำถามการอบรม
เลี้ยงดูบุตรวัย 3 - 6 ขวบเท่านั้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ท่านคอยบังคับให้ลูกอาบน้ำเมื่อถึงเวลา					
2. ท่านคอยเอาใจใส่ในของเล่นที่ลูกเอามาเล่นและคอยกำชับ ไม่ให้ทำเสียหาย					
3. ท่านจะบ่นว่าเมื่อลูกทำเสื้อผ้าเปื้อน					
4. ท่านไม่ให้ลูกพูดเล่น หยอกล้อ หรือหัวเราะเมื่อเวลา รับประทานอาหาร					
5. เมื่อลูกไม่ฟังเสียงกระดกหรือเสียงดังถึงขะท่านจะ ตำหนิลูก					
6. ท่านห้ามไม่ให้ลูกเล่นหยอกล้อเสียงดัง เมื่ออยู่ต่อหน้าท่าน					
7. เมื่อมีแขกมาเยี่ยมบ้าน ท่านจะให้ลูกไปเล่นในที่ทางไกล จากที่รับแขก					
8. ท่านจะคอยเข้มงวดต่อการให้ลูกปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัย ที่ท่านตั้งไว้					
9. ท่านจะคอยเอาใจใส่อย่างจริงจังในการให้ลูกทำความ เคารพ เมื่อพบผู้ใหญ่					
10. ท่านต้องการให้ลูกทำในสิ่งที่ท่านชอบ					

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
11. ท่านจะคอยห้ามไม่ให้ลูกเล่นกับเพื่อนที่ท่านไม่ชอบ					
12. ท่านบังคับไม่ให้ลูกเถียงผู้ใหญ่ ไม่ว่าถูกหรือผิด					
13. ท่านจะทำโทษลูกถ้าลูกแอบหนีไปเที่ยว					
✓ 14. ในการแสดงการว่ะ เช่น การไหว การพุกจากกับผู้ใหญ่ ถ้าลูกทำไม่สุภาพ ท่านจะตำหนิทุกครั้ง					
✓ 15. ท่านคอยบอกให้ลูกเข้านอนและปลุกให้ตื่นนอนตามเวลา					
✓ 16. เมื่อลูกรับประทานอาหารน้อยกว่าปกติ ท่านจะคอยบังคับให้รับประทานเพิ่ม					
✓ 17. ท่านคอยบังคับไม่ให้ลูกถลอกเสื้อผ้ลูกองไว้กับพื้น					
✓ 18. เมื่อลูกรับประทานอาหารเลอะเทอะ ท่านจะตำหนิ					
✓ 19. เมื่อรับประทานอาหารด้วยมือ ท่านคอยบังคับให้ลูกล้างมือให้สะอาดก่อนเสมอ					
20. ท่านจะคอยควบคุมตรวจตรางานทุกอย่างที่มอบหมายให้ลูกทำ					
21. ท่านปล่อยให้ลูกไปเที่ยวได้ตามความต้องการ โดยไม่ต้องขออนุญาต					
22. ท่านไม่คอยไ้ถามเกี่ยวกับความต้องการของลูก					
23. ท่านปล่อยให้ลูกเลือกคบเพื่อนได้ตามใจชอบ					
24. ท่านปล่อยให้พี่ ๆ หรือเพื่อนบ้านเลี้ยงดู โดยที่ท่านไม่อยู่บ้าน					
25. ท่านไม่คอยสนใจจะซักถามเอาเหตุผลเมื่อลูกทำผิด					

	เป็นประจำ	เกือบเป็นประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
✓ 26. ท่านมักจะลงโทษลูกโดยใช้อารมณ์					
✓ 27. เมื่อลูกทำผิด ท่านมักไม่สนใจจะดูว่าหรือกล่าวตักเตือน					
28. ท่านมักไม่ใส่ใจสั่งสอนอบรมเกี่ยวกับความประพฤติของลูก					
29. การทะเลาะวิวาทของลูก ๆ ท่านจะปล่อยให้เขาจัดการตัดสินกันเองทุกครั้ง					
30. เมื่อลูกขอคำปรึกษา ท่านมักจะไม่ได้ให้คำปรึกษาหรือแนะนำ					
31. ท่านไม่ค่อยไปตามทุกข์สุขของลูก					
32. ท่านไม่สนใจว่าลูกจะไปเล่นกับใคร					
33. ท่านปล่อยให้ลูกจัดหาอาหารรับประทานเอง					
✓ 34. เมื่อลูกร้องไห้ยากไฉะไร ท่านมักจะซื้อให้เพราะความรำคาญ					
35. ท่านปล่อยให้ลูกตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ เอง โดยไม่ได้ให้คำแนะนำ					
36. ท่านมักจะลืมทำธุระจำเป็นเกี่ยวกับลูก					
37. ท่านปล่อยให้ลูกหยอกล้อเสียงดังใด เมื่ออยู่ต่อหน้าแขก โดยไม่ว่ากล่าว แนะนำ แม้ว่าแขกจะกลับไปแล้ว					
38. ท่านไม่เคยแสดงความรัก ความอบอุ่นกับลูกเนื่องจากดูเหมือนว่าไม่จำเป็น					
39. ท่านไม่สนใจว่าลูกจะนำเงินไปใช้จ่ายอะไรบ้าง					

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
40. ถ้าลูกทำความผิด ท่านจะดุหรือซ้ำเติมลูก					
41. เมื่อลูกมีปัญหาชักถามท่านยินดีตอบให้ลูกจนเป็นที่เข้าใจ					
42. ในขณะที่ลูกทำงาน ท่านจะคอยให้กำลังใจต่อลูก					
43. เมื่อลูกทำผิด ท่านจะตักเตือน แนะนำ และเมื่อทำถูก ท่านจะกล่าวชมเชย					
44. เมื่อลูกทำผิด ท่านให้อีกาสลุดีแรงเหตุผล					
45. ในการทำโทษลูก ท่านจะชี้แจงความผิดให้ลูกทราบก่อน					
46. เมื่อลูกทำความผิด ท่านจะตักเตือนสั่งสอนมากกว่าจะดุว่า หรือปล่อยปละละเลย					
47. ทุกครั้งที่ลูกไม่ทำตามความต้องการของพ่อแม่ ท่านจะถาม ถึงเหตุผล มากกว่าดุว่า					
48. ท่านให้ลูกมีโอกาเลือกดีและแบบของเสื้อผ้าได้ตามใจชอบ					
49. ท่านจะคอยแนะนำการเลือกคบเพื่อนให้กับลูกเสมอ					
50. เมื่อลูกผิดหวัง ท่านจะพุดให้กำลังใจ					
51. เวลาถูกรับประทานอาหารน้อยกว่าปกติ ท่านจะชักถาม และแนะนำให้รับประทานมากขึ้น					
52. ท่านให้ลูกมีสิทธิใช้สิ่งของในบ้านทุกชนิดที่ลูกสามารถใช้ได้					
53. เวลาพาออกไปเที่ยวนอกบ้าน ท่านจะชักถามลูกก่อนว่า อยากไปเที่ยวที่ไหน					
54. ท่านคอยสนับสนุนให้ลูกกล้าพูด กล้าแสดงออก					

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
55. ท่านคอยติดตามเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของลูกเสมอ					
56. เมื่อลูกขอทำอะไรอะไร ท่านจะคิดเหตุผลก่อนว่าสมควรให้หรือไม่					
57. เมื่อลูกเก็บของใช้ไม่เป็นระเบียบ ท่านจะเรียกมาดัดเตือนแล้วแนะนำ					
58. เมื่อลูกไม่ยอมแปรงฟัน ท่านจะไม่ดุว่า แต่จะใช้วิธีสอนและบอกประโยชน์ของการแปรงฟันให้ฟัง					
59. ท่านเปิดโอกาสให้ลูกได้พูดคุยกับท่านได้ทุกเรื่อง					
60. ท่านอนุญาตให้ลูกได้เที่ยวเล่นบางตามโอกาสอันสมควร					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา

1. บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน
อำเภอ จังหวัด
2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเกี่ยวข้องกับ (ค.ช., ค.ญ.)
โดยเป็น (บิดาหรือมารดา)
3. สถานภาพการสมรส (อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต)
.....
4. ระดับการศึกษาที่จบชั้นสูงสุดของบิดา
ของมารดา
5. อาชีพของบิดา (ค้าขาย รับราชการ หรือ ฯลฯ)
สภาพการทำงานของมารดา (อยู่กับบ้านหรือนอกบ้าน)
7. รายได้เฉลี่ยต่อปีของบิดามารดา บาทหรือต่อเดือน
..... บาทหรือต่อวัน บาท
8. ฐานะความเป็นอยู่ (ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำหรือต่ำมาก)
.....
9. จำนวนบุตรทั้งหมด คน

แบบสอบถาม

เพื่อใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ชดชยเกิดวัยก่อนเข้าเรียน

ตอนที่ 1

แบบสังเกตและสัมภาษณ์สุทธินิสัยเด็กวัยก่อนเข้าเรียน

คำชี้แจงวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์

ในแต่ละข้อความให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเป็นประจำ เกือบประจำ
ทำบ่อยปานกลาง เป็นบางครั้ง หรือไม่เคยเลย เพียงข้อใดข้อหนึ่งเท่านั้น โดยถือเกณฑ์
ตัดสินในการกาเครื่องหมายว่า เด็กมีพฤติกรรมตรงกับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด

เกณฑ์ในการกาเครื่องหมาย

ขีดของ "เป็นประจำ" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเป็นประจำทุกวัน
หรือทุกครั้ง ไม่เว้นเลย

ขีดของ "เกือบประจำ" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเกือบทุกวันหรือ
เกือบทุกครั้ง ซึ่งน้อยกว่าของ "เป็นประจำ"

ขีดของ "ทำบ่อยปานกลาง" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้น บ่อยปานกลาง
ซึ่งน้อยกว่าของ "เกือบประจำ"

ขีดของ "เป็นบางครั้ง" หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นบ้างเล็กน้อย
นาน ๆ จึงจะปรากฏ ครั้งหนึ่ง

ขีดของ "ไม่เคยเลย" หมายถึง เด็กไม่เคยแสดงพฤติกรรมอย่างนั้นเลย

การรักษาความสะอาดของร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
1. รักษาผมไม่ให้เปื้อนเทา						
2. รักษาผมสะอาดไม่มึนกลิ่นเหม็น						
3. หวีผมเรียบร้อยไม่ปล่อยให้รุงรัง						
4. ตัดเล็บสั้น						
5. ล้างหน้าเมื่อสกปรก						
6. ล้างมือหลังจากเล่นหรือจับสิ่งของที่ทำให้มือสกปรก						
7. ล้างมือคว่ำสบหลังจากเข้าส้วมทุกครั้ง						
8. ระวังไม่ให้เสื้อผ้าที่ใส่สกปรก เช่น ไม่นั่ง หรือนอนบนพื้นดิน หรือสถานที่สกปรก						
9. ใส่รองเท้าที่สะอาด						
10. เมื่อเท้าสกปรกก่อนขึ้นบ้าน หรือเข้าชั้นเรียน ล้างให้สะอาด						
11. แปรงฟันเมื่อตื่นนอน						
12. แปรงฟันก่อนเข้านอน						
13. ใช้น้ำสัฟโฟนเมื่อแปรงฟัน						
14. ล้างหน้าเมื่อตื่นนอน						
15. รักษาความสะอาดของผิวหนังไม่ให้เปื้อน กลากเกลื่อน						
16. ฟอกสบู่เมื่ออาบน้ำ						
17. เปลี่ยนเสื้อผ้าที่ใส่ทุกวัน						

ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
18. ใส่เสื้อผ้าที่ซักหรือเรียบร้อย						
19. ถอดเสื้อผ้าแล้วเก็บเป็นที่ไม่ปนกับที่ยังไม่ได้ใช้						
20. เก็บเสื้อผ้าที่ยังไม่ได้ใช้ของตนเองให้เป็นระเบียบ เช่น พับเก็บไว้ในตู้หรือตะกร้า						
21. เก็บของใช้ส่วนตัว เช่น สมุด กระเป๋านั่งสือ ของเล่นให้เป็นระเบียบ						
22. หิ้งเสกกระดานหรือสิ่งของสกปรกลงในที่ทิ้งผง						
23. ปลอยตัวเปลือยไม่ใส่เสื้อผ้าอยู่เสมอ						
24. ลุกจากที่นอนแล้วเก็บเครื่องนอนให้เรียบร้อย						

การรักษาความปลอดภัยจากอันตรายหรืออุบัติเหตุ

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
25. ใส่รองเท้าเมื่อออกจากบ้านหรือห้องเรียน						
26. เดินหรือวิ่งด้วยความระมัดระวังอันตราย เช่น ระวังชนโต๊ะ เก้าอี้ ระวังรถชน						

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
27. เล่นสิ่งของที่เป็นอันตราย เช่น มีด ไฟ ไฟฟ้า น้ำร้อน						
28. เล่นในบริเวณที่เป็นอันตราย เช่น ริมถนน ริมบ่อ ริมแม่น้ำ						
29. เล่นของเล่นด้วยความระมัดระวัง เช่น เล่นชิงช้า ไม้แกว่งสูงเกินไป						
30. เล่นชกต่อยหรือใช้ไม้ไล่ตีกัน อันทำให้เกิดอันตราย						
31. เอาของใช้หรือของเล่นใส่ปากอม						
32. ปีนป่ายในที่สูง ๆ เช่น ต้นไม้						
33. นำสัตว์มาเล่นคลุกคลีควาย เช่น สุนัข, แมว						
34. เมื่อพบสัตว์ที่เป็นอันตราย รีบหลีกหนีให้ไกล ไม่เข้าไปดูหรือเล่น เช่น งู แมลงป่อง						

การรับประทานอาหาร

	เป็นประจำ	เกิดประจำ	หายป่วยกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
35. รับประทานอาหารเป็นเวลา (ไม่จุจิก)						
36. รับประทานอาหาร ลุกกวาด หรือชอคโกแลต						
37. รับประทานอาหารที่มีแมลงวันตอม						
38. เลือกใช้ภาชนะที่สะอาดใส่อาหารรับประทาน เช่น ชาม ช้อน แก้วน้ำ						
39. เลือกคั้นน้ำที่สะอาด						
40. ใช้ช้อนชอมของตนเอง (ไม่ใช่ของเพื่อน)						
41. ใช้แก้วน้ำของตนเอง						
42. พกในขณะที่มีอาหารอยู่เต็มปาก						
43. พกคุ้ยมากระหว่างรับประทานอาหาร						
44. นั่งรับประทานอาหารเป็นที่ ไม่เดินทาน						
45. อมอาหาร						
46. รับประทานอาหารได้ทุกชนิด (ไม่เลือกรับประทาน แต่อาหารที่ตนเองชอบ)						
47. ใช้มือสกปรกหยิบอาหารรับประทาน						
48. เคี้ยวอาหารให้ละเอียดก่อนกลืน						
49. คั้นน้ำผสมกับข้าวแบบข้าวคั่ว น้ำที่						
50. รับประทานอาหารรับประทานอาหาร หรือรับประทาน ชาเกินไป						

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ห่างหายปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
51. แปร่งฟันหรือบ้วนปากหลังรับประทานอาหาร						
52. พักผ่อนหลังจากรับประทานอาหาร (ไม่เล่นทันที หลังจากรับประทานอาหาร)						
53. รับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ						
54. รับประทานอาหารหมักดอง						
55. ไอหรือจามรบกวนอาหาร						
56. รับประทานอาหาร						
57. รับประทานผัก						
58. รับประทานผลไม้						
59. เก็บอาหารที่ตกลงบนพื้นขึ้นมารับประทาน						

การป้องกันและรักษาโรคภัยไข้เจ็บ

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ห่างหายปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
60. ถ่ายอุจจาระลงส้วม						
61. ถ่ายปัสสาวะลงส้วม						
62. ถ่ายอุจจาระเสร็จแล้วล้างส้วมสะอาด						

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
63. มีผ้าเช็ดหน้าประจำตัว						
✓ 64. เวลาไอหรือจามใช้ผ้าเช็ดหน้าหรือมือปิดปาก						
65. ระวังไม่ให้คนอื่นไอหรือจามรด						
66. ขวนน้ำลายลงบนถนนหรือในที่ที่มีควรว เช่นบนพื้นห้อง						
✓ 67. อมหรือคกนิ้วมือ						
68. สวมเสื้อผาถูกคองกับอากาศหรือฤดูกาล						
✓ 69. เล่นในที่ร่มไม่เล่นกลางแจ้งหรือเล่นน้ำฝน						
✓ 70. ใช้มือหรือแขนป้ายน้ำมูก						
71. เมื่อตนเองป่วย เล่นคลุกคลีกับเพื่อน						
✓ 72. ถ่ายอุจจาระเป็นเวลาทุกเช้า						
73. เมื่อได้รับอุบัติเหตุหรือรู้สึกไม่สบาย รีบบอกให้ครูหรือพ่อแม่ทราบ						
74. เล่นคลุกคลีกับผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อ						
75. ใช้มือขยี้ตา						
76. ใช้ไม้หรือของแข็งแคะหูด้วยตนเอง						
77. เมื่อมีโรคระบาดเต็มใจปลูกฝีและฉีดวัคซีนป้องกันทุกครั้ง ไม่ขัดขืนพ่อแม่						
78. เมื่อเจ็บป่วยพยายามรักษาตัวให้หาย เช่นรับประทานยาอย่างง่าย ไม่ไปเล่นนอนพักผอนหรือถ้าได้รับบาดเจ็บแล้วก็จะระวังไม่ให้แผลถูกน้ำของแข็งหรือสิ่งของสกปรก						

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
79. แอบหยิบยามาใช้ด้วยตนเอง (ไม่บอกผู้ใหญ่ให้ ทำ)						
80. ใช้สื่อาร่วมกับพี่น้องหรือคนอื่น ๆ						
81. ใช้ยาเสพติดหรือยาเสพติดร่วมกับพี่น้องหรือ คนอื่น						

การออกกำลังกายและการพักผ่อน

	เป็นประจำ	เกือบประจำ	ทำบ่อยปานกลาง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย	หมายเหตุ
82. ออกกำลังกายกลางแจ้งทุกวัน เช่น วิ่งเล่น ถีบจักรยาน เล่นเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น						
83. นอนหลับอย่างเพียงพอ อย่างน้อยวันละ 10 ถึง 11 ชั่วโมง						
84. เล่นมากเกินไปโดยไม่มีเวลาพักผ่อน						

ตอนที่ 2

แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวเด็ก

ชื่อ (ก.ช. ก.ญ.) อายุ ปี

สภาพการเข้าเรียน (เข้าเรียนแล้วหรือยังไม่ได้เข้าเรียน)